

Wstęp

Pomoc społeczna jako instytucja spełnia szczególnie ważną rolę w okresie transformacji systemu społeczno – gospodarczego, który charakteryzuje się ponad przeciętnym spadkiem liczby miejsc pracy, dużym bezrobociem, znaczną emigracją ludzi młodych i wykwalifikowanych, pauperyzacją ludności i nasilającymi się problemami mieszkaniowymi.

Koszty reformy systemowej odczuwalne są po dzień dzisiejszy, głównie przez słabsze ekonomicznie grupy społeczne, powodując powolną segregację społeczeństwa.

Realizacja zadań postawionych przed pomocą społeczną (zarówno na poziomie społeczności lokalnej, jak i na poziomie rodziny i jednostki), wiąże się z koniecznością wypracowania skutecznych form pomocy w oparciu o niezbędny instrument w postaci profesjonalnie opracowanej diagnozy występujących w skali powiatu problemów społecznych.

Podjętą powyższe wyzwanie przy opracowaniu diagnozy korzystaliśmy z bogatych materiałów sporządzonych przy udziale:

- Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej,
- Powiatowego Urzędu Pracy w Pleszewie,
- Warsztatów Terapii Zajęciowej,
- Domów Pomocy Społecznej,
- Zespołu Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych w Pleszewie,
- instytucji i organizacji współpracujących z PCPR w Pleszewie.

Na tej podstawie została opracowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2006 – 2015, która jest rozwinięciem działań oraz założeń programowych realizowanych w sferze pomocy społecznej przez PCPR od 1999 roku.

Opracowany dokument ma w znacznym stopniu wspomóc praktyczne rozwiązania, które pozytywnie wpłyną na wzmocnienie lub wsparcie społeczności lokalnej na drodze do osiągnięcia pełnej samodzielności w życiu społecznym.

Strategia zorientowana jest na rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, we współpracy z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną w powiecie.

Celem niniejszego opracowania jest przedstawienie bilansu korzystnych i niekorzystnych cech społecznych powiatu i na ich podstawie identyfikacja barier i przeszkód oraz opracowanie dokumentu, dzięki któremu możliwe będzie sprawne i racjonalne organizowanie działań, zmierzających do rozwiązywania problemów społecznych w powiecie pleszewskim, między innymi poprzez wprowadzenie programów służących realizacji zadań pomocy społecznej.

Podstawą strategii jest maksymalne wykorzystanie istniejących w regionie zasobów potencjału i korzyści płynących z jego uwarunkowań i położenia.

Dokument ukazuje stan obecny, osiągnięcia zrealizowane przez wszystkie jednostki zajmujące się problematyką społeczną w powiecie w latach 1999-2005, a także możliwości w zakresie rozwiązywania problemów społecznych i kierunki zamierzonych działań tychże jednostek.

Charakterystyka Powiatu Pleszewskiego

Powiat pleszewski położony jest w południowo-wschodniej części województwa wielkopolskiego. Liczy 62,8 tys. mieszkańców zamieszkałych na terenie 712 km². Zarówno pod względem obszaru, jak i zaludnienia zajmuje 22 miejsce wśród 31 powiatów województwa wielkopolskiego. Powiat składa się z pięciu gmin wiejskich: Chocz, Czermin, Dobrzyca, Gizalki, Gołuchów oraz gminy miejsko- wiejskiej- Pleszew. Pleszew jest siedzibą powiatu.

Historia powiatu pleszewskiego sięga początku XIX wieku. W 1817 roku, po Kongresie Wiedeńskim, został on wyodrębniony z powiatu kaliskiego. Ponownie powiat pleszewski zaistniał po odzyskaniu przez Polskę niepodległości w roku 1918. W 1932 roku został zlikwidowany. Po zakończeniu II wojny światowej podejmowane starania o utworzenie powiatu, doczekały się realizacji w roku 1956, kiedy Pleszew po raz drugi stał się siedzibą władz powiatowych. W wyniku reorganizacji administracyjnej kraju likwidującej powiaty, obszar ten wcielono do województwa kaliskiego. Długoletnie starania samorządów gminnych uwieńczone zostały powodzeniem. 1 stycznia 1999 roku po raz kolejny pojawił się na mapie Polski Powiat Pleszewski.

Przez powiat przebiegają dwa szlaki komunikacyjne – drogi krajowe nr 11 i 12 oraz wojewódzkie 442 i 443. Mają one silny wpływ na rozwój gospodarczy.

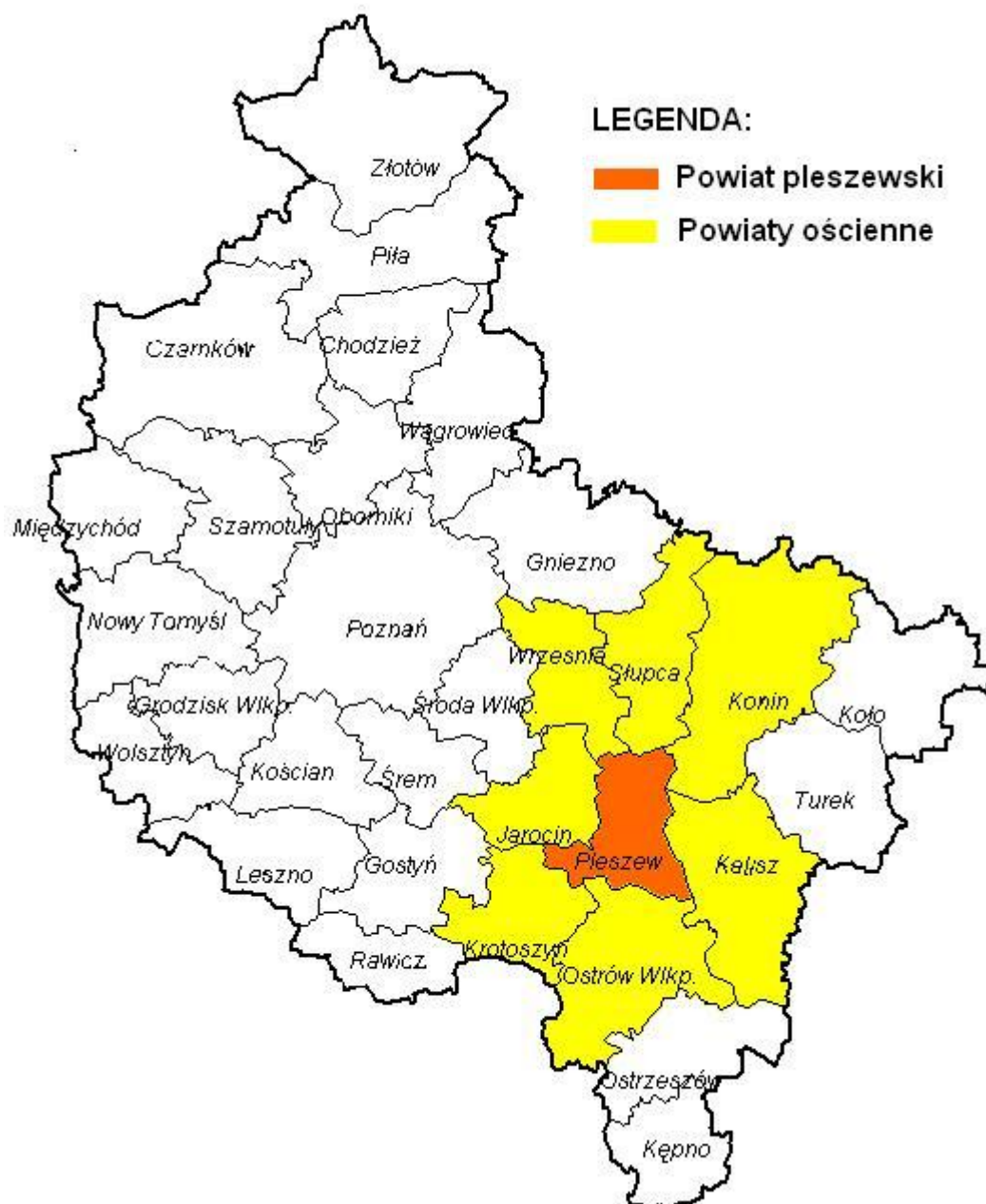
W powiecie działają przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, licea ogólnokształcące i szkoły techniczne. Od 1994 roku działa Centrum Kształcenia i Wychowania OHP Nr 3, w którym można zdobyć kwalifikacje zawodowe. Kształcić można się także w Policealnej Szkole Detektywów i Agencji Ochrony oraz Policealnej Szkole Pracowników Służb Społecznych. Zdobycie wykształcenia na poziomie wyższym oferują: UAM w oddziale zamiejscowym Wydziału Politologii prowadzącym zajęcia w Liceum Ogólnokształcącym w Pleszewie oraz w Akademii Rolniczej na zamiejscowym wydziale ogrodniczym, korzystającym z bazy ZSRCKU w Maszewie.

Powiat pleszewski należy do obszarów atrakcyjnych turystycznie. Nie brakuje miejsc o szczególnych walorach przyrodniczych, krajoznawczych i kulturowych. W późnorennesansowym zamku Czartoryskich w Gołuchowie funkcjonuje Oddział Muzeum Narodowego. Działa tam także Muzeum Leśnictwa, a w Pleszewie Muzeum Regionalne. W Dobrzycy można zwiedzić Muzealny Zespół Pałacowo – Parkowy.

Podstawowa opieka zdrowotna na poziomie powiatu realizowana jest przez 21 publicznych i niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej. W każdej z gmin zlokalizowana jest przynajmniej jedna przychodnia, dzięki czemu jest zapewniony dogodny dostęp pacjentów do lekarza pierwszego kontaktu.

Instytucją koordynującą zdaniami z zakresu pomocy społecznej jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie, które stanowi ważne ogniwo w kreowaniu polityki społecznej powiatu. Centrum podejmuje szereg różnorodnych działań w celu łagodzenia problemów w sferze pomocy społecznej.

Mapa 1. Położenie powiatu pleszewskiego:

Rozdział I

Bilans dokonań instytucji pomocy społecznej w latach 1999 - 2005

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie (PCPR)

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie z siedzibą w Pleszewie zostało utworzone na mocy uchwały Nr IV/ 22 /99 Rady Powiatu Pleszewskiego z dnia 14 stycznia 1999 r. jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej i działa na podstawie następujących aktów prawnych: Ustawy z 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz.U. z 2004r. nr 64, poz. 593 z późn. zm.), Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 1997 r. Nr 123 poz. 776 z późn. zm.), Ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 1994 r. Nr 111 poz. 535) i innych przepisów wykonawczych oraz Statutu Powiatu Pleszewskiego. Centra powstały w wyniku wprowadzenia reformy administracyjnej kraju i powstania nowych jednostek samorządu terytorialnego jakimi były powiaty i województwa samorządowe.

W związku z decentralizacją zadań, w tym zadań z zakresu pomocy społecznej, konieczne było powstanie specjalistycznych instytucji zajmujących się kreowaniem polityki społecznej odpowiednio w powiatach i województwach. Stały się nimi Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie działające na szczeblu powiatu oraz Regionalne Ośrodki Polityki Społecznej, realizujące wojewódzkie strategie rozwiązywania problemów społecznych. Stały się one partnerami w realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej dla istniejących już od początku lat 90-tych Ośrodków Pomocy Społecznej działających na terenie poszczególnych gmin.

PCPR jest jednostką budżetową, której organem założycielskim jest Rada Powiatu Pleszewskiego. Działa jako samodzielna jednostka organizacyjno – budżetowa, podporządkowana bezpośrednio Zarządowi Powiatu. Przedmiotem działania Centrum jest realizacja zadań z zakresu pomocy społecznej, ochrony zdrowia psychicznego, rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudniania osób niepełnosprawnych.

Od 1999 r. do września 2003 r. PCPR działało w siedzibie przy ulicy Podgórnej 14. Obiekt ten nie spełniał niestety elementarnych potrzeb dla osób korzystających z jego usług oraz zatrudnionych pracowników.

Dlatego też podjęto starania o pozyskanie nowej siedziby. W dniu 8 września 2003r. dzięki tym zabiegom otwarto nową siedzibę przy ulicy Kazimierza Wielkiego 7A. Obecna baza lokalowa w pełni spełnia wszystkie standardy i jest dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Powiatowe Centrum czynne jest od poniedziałku do piątku w godz. od 7.30 do 15.30, a w poniedziałek od 8.00 do 16.00. Przyjęcia interesantów odbywają się codziennie w godzinach pracy Centrum. Za prawidłową informację o godzinach przyjęć odpowiedzialni są kierownicy sekcji.

- W sprawach skarg i wniosków przyjmują:
- Dyrektor Centrum w poniedziałki w godzinach od 8.00 do 12.00,
  - Zastępca Dyrektora, kierownicy sekcji oraz pozostali pracownicy codziennie w godzinach pracy

W strukturze organizacyjnej PCPR wyodrębniono:

A/ Sekcje Centrum:

- Organizacyjna,
- Finansowa,
- Metodyczna,
- ds. Osób Niepełnosprawnych,
- Instytucji Pomocy Społecznej.

B/ Jednostki organizacyjne działające przy Centrum:

- Ośrodek Wsparcia dla Osób Niepełnosprawnych Intelakualnie,
- Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności,
- Powiatowa Świetlica Środowiskowa dla Młodzieży Dojeżdżającej z terenu Powiatu Pleszewskiego,
- Rodzinny Dom Dziecka w Białobłotach,
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Pleszewie.

C/ Wyodrębnione jednostki organizacyjne pomocy społecznej oraz instytucje i organizacje pozarządowe współpracujące z Centrum:

- Domy Pomocy Społecznej,
- Warsztaty Terapii Zajęciowej,
- Zespół Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych,
- inne instytucje i organizacje pozarządowe.

Siedziba Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie

1. Sekcje Centrum.

Sekcja Organizacyjna

Prowadzi dokumentację związaną z organizacją PCPR, dokumentację dotyczącą nadzoru, kontroli, spraw administracyjno – gospodarczych i wszystkich spraw dotyczących pracowników.

Sekcja Finansowa

Głównymi zadaniami sekcji są: prowadzenie gospodarki finansowej Centrum, opracowywanie dokumentacji finansowej oraz prowadzenie obsługi finansowej jednostek organizacyjnych działających przy Centrum.

Sekcja Metodyczna

W ramach pracy sekcji realizowane są zadania dotyczące placówek opiekuńczo – wychowawczych, funkcjonowania opieki zastępczej, a także poradnictwa metodycznego dla rodzin i dzieci objętych pomocą Centrum.

Sekcja ds. Osób Niepełnosprawnych

Do najważniejszych zadań sekcji należy podejmowanie wszelkich działań zmierzających do ograniczania skutków niepełnosprawności, pomoc osobom niepełnosprawnym poprzez realizację zadań ustawowych z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej. Podejmowane działania mają na celu podniesienie poziomu funkcjonowania osób niepełnosprawnych w społeczeństwie.

Realizację poszczególnych zadań w latach 1999 – 2005 przedstawia poniższa tabela.

L p.	Nazwa zadania	1999 rok	2000 rok	2001 rok	2002 rok	2003 rok	2004 rok	2005 rok
Kwoty wykorzystane na realizację poszczególnych zadań								
1.	Tworzenie nowych stanowisk pracy/ od 2003r. przystosowanie tworzonych lub istniejących stanowisk pracy	1.034.762,00	236.988,00	315.227,00	336.484,00	49.988,00	45.141,00	35.000,00
2.	Refundacja wynagrodzeń i składek ZUS/ od 2003r. zobowiązania	385.314,00	366.747,00	381.522,00	308.283,00	239.466,00	166.838,00	64.907,00
3.	Pożyczki na rozpoczęcie działalności gospodarczej	95.700,00	102.008,00	61.000,00	20.000,00	120.000,00	X	X
4.	Dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych	87.840,00	84.232,00	102.954,00	99.471,00	113.711,00	154.775,0	145.760,00
5.	Dofinansowanie kosztów działania 3 WTZ	907.500,00	1.055.700,00	1.055.700,00	1.055.700,00	1.006.050,00	1.006.047,00	1.006.047,00
6.	Dofinansowanie likwidacji barier urbanistycznych, architektonicznych na indywidualne wnioski osób niepełnosprawnych/ od 2000r. likwidacja barier funkcjonalnych	42.930,00	27.512,00	56.081,00	X	113.183,00	191.000,00	260.228,00
7.	Dofinansowanie likwidacji barier w komunikowaniu się na indywidualne wnioski osób niepełnosprawnych	12.227,00	x	x	X	X	X	X
8.	Finansowanie kosztów szkoleń organizowanych przez PUP od 2000r.	x	8.999,00	2.858,00	3.900,00	980,00	550,00	X
9.	Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki od 2002r.	x	x	x	19.993,00	30.000,00	24.696,00	30.000,00
10.	Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze od 2002r.	x	x	x	40.376,00	100.520,00	187.206,00	243.711,00
Razem :		2.566.273,00	1.882.186,00	1.975.342,00	1.884.207,00	1.773.898,00	1.776.253,00	1.785.653,00

Z przedstawionej analizy realizowanych zadań w ramach rehabilitacji zawodowej i społecznej wynika, że liczba osób niepełnosprawnych, która zgłasza się do PCPR o różnego rodzaju pomoc w zakresie dofinansowania wzrasta każdego roku. Natomiast przyznane przez Zarząd PFRON limity środków finansowych nie pozwalają na pozytywne rozpatrzenie wszystkich wniosków, co budzi niezadowolenie wśród zainteresowanych.

Sekcja Instytucji Pomocy Społecznej

W ramach pracy tej sekcji realizowane są zadania dotyczące organizowania opieki osobom starszym i niepełnosprawnym poprzez umieszczenie w domu pomocy społecznej oraz Ośrodku Wsparcia. Ponadto sekcja sprawuje nadzór nad działalnością Ośrodka Interwencji Kryzysowej, organizuje wsparcie i pomoc osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej.

2. Jednostki organizacyjne działające przy Centrum.

Jednostki organizacyjne działające przy Centrum stanowią jego integralną część, a PCPR sprawuje nadzór merytoryczny i prowadzi obsługę administracyjno – finansową tych jednostek

Ośrodek Wsparcia dla Osób Niepełnosprawnych Intelaktualnie w Pleszewie

Ośrodek Wsparcia dla Osób Niepełnosprawnych Intelaktualnie przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie funkcjonuje od 01.04.1999r. W latach 1992-1999 działał jako Dzienny Ośrodek Adaptacyjny, stanowiąc filię Domu Pomocy Społecznej w Pleszewie.

Jest to placówka dziennego pobytu prowadząca działalność opiekuńczą, wychowawczą i rehabilitacyjną dla dzieci i młodzieży głęboko upośledzonej umysłowo.

Celem nadrzędnym Ośrodka jest zapewnienie opieki, rehabilitacji społecznej, medycznej i zawodowej podopiecznym, bez konieczności oderwania ich od rodzin i naturalnego środowiska.

W chwili obecnej Ośrodek prowadzi działalność dla 60 podopiecznych. Opiekę nad nimi sprawuje wykwalifikowana kadra pracownicza.

Program Ośrodka obejmuje następujące typy zajęć terapeutyczno-rehabilitacyjnych:

- zajęcia programowe w grupach
- rewalidacja indywidualna
- zajęcia fakultatywne

Wyodrębnienie grup nastąpiło w oparciu o rodzaj prowadzonej w nich działalności. I tak wyróżnić można:

- grupa arteterapii połączona z zajęciami ogólnorozwojowymi,
- warsztat stolarski – terapia pracą,
- rewalidacja indywidualna,
- najmłodsza grupa podopiecznych – grupa przedszkolna.

Pierwszą grupę stanowią osoby dorosłe, które ukończyły „Szkołę życia”. W grupie tej przewagę zajęć programowych stanowią zajęcia rozwijające ekspresję twórczą o charakterze plastycznym. Osoby niepełnosprawne posiadają potrzebę tworzenia i działania sprawczego. Sztuka daje im możliwość ekspresji swoich przeżyć, odczuć, myśli, nawiązywania kontaktów z otoczeniem. Codziennie realizowane są również zajęcia ogólnorozwojowe – podtrzymujące umiejętności edukacyjne takie jak: czytanie, pisanie, liczenie, ćwiczenie pamięci, uwagi, spostrzegawczości i inne. Umiejętności te muszą być nieustannie przypominane, ćwiczone i utrwalane – inaczej są zapominane przez podopiecznych.

Okazjonalnie prowadzone są zajęcia z gospodarstwa domowego, w czasie których uczestnicy pod okiem opiekuna przygotowują proste potrawy i dania. Celem tych zajęć jest nauka samodzielnego przygotowania posiłków; uwrażliwienie na estetyczne przygotowanie, podawanie i spożywanie przygotowanych dań.

Zajęcia w warsztacie stolarskim mają na celu: zapobieganie postępowi niepełnosprawności; testowanie pozostałych sprawności osoby niepełnosprawnej w celu oszacowania jego możliwości podejmowania konkretnych, samodzielnych czynności; rozwijanie inwencji podopiecznych; zaznajomienie podopiecznych z budową i funkcjonowaniem narzędzi. Na zajęciach warsztatowych wykonuje się drobne prace na rzecz Ośrodka, proste pomoce naukowe i zabawki. Naprawia się również uszkodzony sprzęt. Terapia zajęciowa wypełnia lukę pomiędzy rehabilitacją leczniczą, a szeroko pojętą rehabilitacją społeczną.

Ostatnią grupę podopiecznych stanowią dzieci w wieku od 6 do 11 lat. Jest to najmłodsza grupa podopiecznych w Ośrodku Wsparcia. Funkcjonuje od września 2001r. Celem utworzenia grupy była chęć jak najwcześniejszej pracy z dzieckiem niepełnosprawnym, mająca na celu poprawę jego sprawności we wszystkich sferach życia.

W ramach oddziaływań na podopiecznych w Ośrodku prowadzona jest rehabilitacja ruchowa oraz zajęcia z hipoterapii. Zajęcia rehabilitacyjne prowadzone są w różnych formach:

- zajęcia indywidualne,
- zajęcia grupowe oraz letnie turnusy rehabilitacyjno-rekreacyjne.

Zabiegi prowadzone są z fizykoterapii, elektroterapii, hydroterapii (masaże wodne i wirowe), kinezyterapii, ćwiczenia lecznicze, gimnastyka korekcyjna oraz masaż suchy. Efektem rehabilitacji jest zmniejszenie bólu, przywrócenie prawidłowego napięcia mięśniowego i prawidłowej siły mięśni; zmniejszenie psychoharmonii psychomotorycznych i przywrócenie prawidłowej postawy, lokomocji oraz czynności manipulacyjnych.

Zajęcia z hipoterapii prowadzone są w miejscowości Broniszewice. Jest to jedna z form prowadzonej rehabilitacji, ma służyć usprawnianiu za pomocą jazdy konnej dzieci z MPD, z zespołem Downa, autyzmem i urazami kręgosłupa.

Metoda ta daje poczucie sukcesu, wpływa relaksująco na organizm, bawi, wzmacnia wolę, sprawia ogromną radość – mimo, że połączona jest z ćwiczeniami usprawniającymi, które w „normalnych” warunkach pacjent wykonuje bez zaangażowania. Podczas jazdy konnej powraca pewność siebie, wzmacnia zakres możliwości podopiecznego. Aktywizacja i stabilizacja osobowości, sterowanie umiejętnością postrzegania i koncentracji, pobudzanie własnej inicjatywy – to pozytywne aspekty hipoterapii. Zajęcia te prowadzone są od poniedziałku do czwartku.

Oprócz zajęć programowych w grupach, prowadzona jest rewalidacja indywidualna. Na działalność Ośrodka składają się także zajęcia fakultatywne, których temat wyznacza życie wewnętrzne Ośrodka. Zajęcia te przyjmują małe formy teatralne oraz taneczne. Na nich podopieczni rozwijają zdolności aktorskie i ruchowe.

W Ośrodku Wsparcia funkcjonuje Kółko Teatralne. Przygotowanie przedstawienia wymaga wszechstronnej aktywności podopiecznych Ośrodka. Wykonane w sposób poprawny inscenizacje dają wiele satysfakcji i poczucie sukcesu. Jeśli przedstawienie odbywa się przed publicznością staje się ono elementem integrującym zespół teatralny z otoczeniem.

Inną formą terapii jest Kółko Taneczne. Podopieczni bardzo chętnie uczestniczą w zajęciach, ucząc się poprzez taniec. Rozwijają sprawność aparatu mięśniowo-ruchowego, kształcą koncentrację, podzielność uwagi, pamięć, wyobraźnię. Czerpią radość z przyswajania tańców ludowych i współczesnych.

W Ośrodku Wsparcia prowadzone są również zajęcia z muzykoterapii. Muzykoterapia ma cel leczniczy zmierzający do korekcji zaburzonych funkcji, stymulacji psychomotorycznej, usunięcia napięć psychofizycznych i dostarczania korzystnych doświadczeń społecznych. Zajęcia przebiegają w kilku etapach: odreagowania, zrytmizowania, uwrażliwiania, relaksu i aktywizacji. Efektem tych zajęć jest poprawa samopoczucia, nastroju, usunięcie lęku, odreagowanie agresji, pobudzenie wyobraźni. Zestawy ćwiczeń pozwalają na głębsze poznanie siebie, poszerzenie własnej świadomości, doskonalenie umiejętności niewerbalnego porozumiewania się.

Kolejną formą pracy są zajęcia z rehabilitacji logopedycznej, prowadzone trzy razy w tygodniu przez logopedę. Podopieczni są również pod doraźną opieką psychologa. Wszystkie działania rewalidacyjne mają na celu przygotowanie podopiecznych do w miarę samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie.

Znając sytuację osób korzystających ze świadczeń Ośrodka zauważono potrzebę rozszerzenia treningu społecznego tychże osób o nową formę, jaką jest całodobowy pobyt poza rodzinnym domem. Celem takiego działania jest przygotowanie podopiecznych do samodzielnego życia.

W przypadku śmierci rodziców osób niepełnosprawnych intelektualnie lub ich prawnych opiekunów nie zawsze dalsza rodzina bierze na swoje barki trud opiekowania się takimi osobami. Na ogół dalsze koleje losu podopiecznych związane są z pobytem w domu pomocy społecznej, co nie w każdym przypadku jest rozwiązaniem koniecznym.

Dostrzegając potrzebę stworzenia alternatywnych możliwości dalszego funkcjonowania osób niepełnosprawnych intelektualnie, we wrześniu 2005r. została otwarta **Filia Ośrodka Wsparcia dla Osób Niepełnosprawnych Intelaktualnie z miejscami całodobowymi** w pomieszczeniach Zespołu Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych w Pleszewie. Koszt prac remontowych oraz zakupu wyposażenia wyniósł 127.000,00 zł. Całość środków została przekazana z budżetu państwa.

Mieszkanie ma powierzchnię 78,3 m². Składa się z dwóch pokoi – 2 i 3 osobowego, dużego pokoju dziennego z aneksem kuchennym oraz łazienki przystosowanej do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Osoby niepełnosprawne zostały wytypowane przez zespół terapeutów po konsultacji z rodziną i psychologiem. Dzięki pobytowi w ośrodku całodobowym osoba niepełnosprawna usamodzielnia się, poszerza swój trening społeczny o nowe formy, które nie mogą być realizowane na bazie istniejącej rewalidacji w Ośrodku Wsparcia.

Są to nawyki związane z wprowadzeniem i przestrzeganiem zasad zgodnego współżycia, umiejętności rozwiązywania konfliktów oraz umiejętności efektywnego spędzania wolnego czasu, dbałości o utrzymanie w czystości swoich rzeczy, utrzymywanie kontaktów z przyjaciółmi i znajomymi.

Podopieczni przebywający w mieszkaniu mają zapewnione całodobowe wyżywienie. Obiady dostarczane są przez firmę zewnętrzną, natomiast pozostałe posiłki przebywający przygotowują samodzielnie. Podczas pobytu w mieszkaniu podopieczni korzystają z opieki pielęgniarstwa, lekarskiej oraz psychologicznej. Mają również zapewniony dowóz na zajęcia w Ośrodku Wsparcia.

Osoba przebywająca w placówce całodobowej ma możliwość korzystania z dotychczasowej pomocy i terapii realizowanej w Ośrodku Wsparcia. Od poniedziałku do piątku przebywa w filii Ośrodka, natomiast weekendy spędza z rodziną. Dzięki takiemu treningowi jest szansa na przygotowanie części podopiecznych do zamieszkania w mieszkaniu chronionym.

Ze względu na stopień usamodzielnienia podopiecznych opieka w mieszkaniu realizowana jest w systemie wieczorno – nocnym. Pierwszy terapeuta przebywa z podopiecznymi do godzin późno wieczornych, natomiast drugi przebywa z podopiecznymi w nocy, aż do momentu udania się ich na zajęcia do Ośrodka. Cykl rewalidacyjny zamyka się w piątek po zajęciach w Ośrodku, kiedy to podopieczni zostają rozwiezieni do domów.

Sala do ćwiczeń w Ośrodku Wsparcia dla Osób Niepełnosprawnych Intellektualnie w Pleszewie

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Zarządzeniem Starosty Pleszewskiego Nr 11 z dnia 30 czerwca 1999 roku powołany został Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

Do pracy Zespołu powołano 16 członków, w tym 8 lekarzy, 7 specjalistów, sekretarza i przewodniczącego.

Zespół został powołany do orzekania w celach pozarentowych, tj.:

- odpowiedniego zatrudnienia, w tym w zakładzie aktywności zawodowej,
- szkolenia,
- uczestnictwa w terapii zajęciowej,
- korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji,
- uzyskania zasiłku pielęgnacyjnego,
- konieczności stałego współudziału dziecka w procesie leczenia,
- rehabilitacji,
- edukacji,
- uzyskania karty parkingowej oraz ulg i innych uprawnień.

Zespół uprawniony jest do wydawania orzeczeń o niepełnosprawności dzieci, stopniu niepełnosprawności osób dorosłych oraz legitymacji osoby niepełnosprawnej.

Od września 2003 roku Zespół działa w nowym budynku przy ulicy Kazimierza Wielkiego w Pleszewie. Obecna siedziba spełnia wymagania standaryzacyjne, a budynek jest w pełni dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Sekretarz Zespołu udziela informacji dotyczących ulg i uprawnień osób posiadających orzeczenie o niepełnosprawności.

Powiatowa Świetlica Środowiskowa dla Młodzieży Dojeżdżającej z terenu Powiatu Pleszewskiego

Od 01.01.2000r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie prowadzi Powiatową Świetlicę dla Młodzieży Dojeżdżającej z terenu powiatu pleszewskiego. Zadaniem placówki jest zapewnienie opieki młodzieży dojeżdżającej do szkół ponadgimnazjalnych z Pleszewa. W funkcjonowanie i finansowanie świetlicy zaangażowane są samorządy gminne, które przekazują środki finansowe na bieżącą działalność placówki. Świetlica stała się „poczekalnią” dla młodzieży oczekującej na odjazd z Pleszewa do miejsca zamieszkania. Placówka jest czynna od poniedziałku do piątku w godzinach od 8.00 do 20.00.

W świetlicy organizowane są zajęcia otwarte, według indywidualnych zainteresowań uczestników, prelekcje i pogadanki profilaktyczne, mające na celu zmniejszenie prawdopodobieństwa wejścia młodzieży w uzależnienia-alkohol, nikotynę, narkotyki. W świetlicy prowadzi się także pogadanki i dyskusje filmowe.

Wspólne spędzanie wolnego czasu powoduje nawiązywanie bliższych kontaktów pomiędzy uczestnikami zajęć. Wpływa to na kształtowanie wzorców życia społecznego zgodnych z obowiązującymi normami.

Zajęcia w świetlicy są dla młodzieży atrakcyjną alternatywą wobec nudy, braku pieniędzy, zainteresowań i osób, z którymi mogłyby porozmawiać w chwili, gdy tego potrzebują. W przyszłości jednym z głównych zadań PCPR będzie pozyskiwanie środków finansowych na doposażenie świetlicy w sprzęt sportowy, komputerowy i potrzebne pozycje książkowe.

Ze świetlicy korzysta dziennie około 70 osób, powstała także stała grupa młodzieży współpracująca ściśle ze świetlicą i współtworząca organizowane w niej zajęcia.

Młodzież może skorzystać z Internetu, biblioteczki podręcznej, gier edukacyjnych z pomocy opiekunów świetlicy przy odrabianiu lekcji, a także może zwrócić się z prośbą o pomoc w rozwiązaniu swoich problemów. Jest także możliwość nieodpłatnego przygotowania herbaty, co ma bardzo duże znaczenie szczególnie w okresie zimowym.

Oprócz różnych imprez okolicznościowych organizowanych w świetlicy tj. Andrzejki, Walentynki, Spotkanie Oplatkowe, corocznie odbywa się konkurs na najciekawszy plakat o tematyce antyuzależnieniowej pt. „Nie palę, Nie piję, Nie biorę ‘’. Konkurs adresowany jest do uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych w ramach Wielkopolskich Dni Stop Uzależnieniom. Pracownicy świetlicy przez cały rok utrzymują kontakt ze szkołami ponadgimnazjalnymi, a zwłaszcza z pedagogami szkolnymi.

Rodzinny Dom Dziecka w Białobłotach

Nadzór nad prowadzeniem i funkcjonowaniem Rodzinnego Domu Dziecka w Białobłotach PCPR objęło w dniu 1 stycznia 2004r. Placówka posiada własny Regulamin Organizacyjny, a PCPR prowadzi obsługę finansowo – księgową.

Placówka rodzinna przeznaczona jest dla 10 wychowanków, w różnym wieku. Są tam umieszczone dzieci, które zostały pozbawione opieki i wsparcia rodziców. Tworzenie takich domów jest bardzo istotnym elementem powiatowej strategii rozwiązywania problemów i organizowania opieki na rzecz dzieci w powiecie. Jest to idealne rozwiązanie i alternatywa dla domów dziecka, ponieważ pozwala stworzyć dzieciom optymalne warunki rozwoju.

Wychowanie dziecka zarówno w placówce rodzinnej, jak i w rodzinie zastępczej pozwala na indywidualne podejście do wychowanka, stwarza bezpieczną, przyjazną atmosferę i znacznie lepiej przygotowuje do rozpoczęcia własnego życia w przyszłości.

W chwili obecnej w placówce przebywa 8 wychowanków, ale w najbliższym czasie zostanie umieszczona dwójka dzieci.

Dzieci uczęszczają do szkół w Gizawkach i Białobłotach, a także do szkół ponadgimnazjalnych.

W ostatnich latach usamodzielniono 3 wychowanków, którzy opuścili placówkę i rozpoczęli samodzielne życie.

PCPR nie tylko nadzoruje funkcjonowanie placówki, ale także wspiera i daje możliwość uzyskania pomocy specjalistycznej w przypadku pojawienia się problemów wychowawczych.

3. Wyodrębnione jednostki organizacyjne pomocy społecznej, opieka zastępcza oraz instytucje i organizacje pozarządowe współpracujące z Centrum

Domy Pomocy Społecznej (DPS)

W powiecie pleszewskim funkcjonują trzy Domy Pomocy Społecznej, w których osoby objęte są całodobową opieką, wsparciem i rehabilitacją.

Dom Pomocy Społecznej w Pleszewie dla osób przewlekle somatycznie chorych i przewlekle psychicznie chorych

Dom jest stacjonarną jednostką organizacyjną pomocy społecznej przeznaczoną dla osób dorosłych obojga płci, przewlekle somatycznie chorych oraz przewlekle psychicznie chorych mężczyzn, których stan zdrowia nie wymaga leczenia szpitalnego, a uzasadnia konieczność zapewnienia poza stałą opieką lekarską i pielęgniarstwą opieki psychiatrycznej.

Swoją działalność Dom prowadzi w 4 obiektach:

- Główny budynek przy Placu Wolności 5. W budynku znajduje się Dyrekcja i Administracja Domu, pokoje mieszkalne, gabinety, sale terapii, kawiarnia, palarnia, biblioteka,
- Budynek przy ulicy Podgórnej 2, w którym znajdują się pokoje mieszkalne, pokoje dla przewlekle chorych i sala dziennego pobytu. W części budynku jest także sala widowiskowa i pomieszczenia przeznaczone do celów terapii zajęciowej,
- Budynek przy ulicy Malińskiej 9 – w budynku znajdują się pokoje mieszkalne, gabinety, sale rehabilitacji i terapii,
- Pododdział „Zajazd” – powiązany organizacyjnie z obiektem przy ulicy Malińskiej. W budynku znajdują się pokoje mieszkalne, jadalnia oraz kuchenka. Obiekt położony w otoczeniu ogrodu wypoczynkowego.

W latach 1999-2005 Dom Pomocy Społecznej w Pleszewie skierował znaczny wysiłek na poprawę warunków pobytu mieszkańców. Dom w całym tym okresie funkcjonował w 4 obiektach podzielonych na 2 oddziały. Budynki przy Placu Wolności i ulicy Podgórnej zamieszkiwały osoby przewlekle somatycznie chore obojga płci. Budynki przy ulicy Malińskiej i w Ogrodach przeznaczone były dla przewlekle psychicznie chorych mężczyzn, których stan zdrowia nie wymagał leczenia szpitalnego.

We wspomnianym okresie znacznie wzrósł standard usług oferowanych przez Dom. Najistotniejsza jednak jest zmiana struktury zatrudnienia i zwiększenie świadczonych usług opiekuńczych. W chwili obecnej Dom dysponuje 240 miejscami, z których pewna część jest wolna. Sytuacja ta jest wynikiem wprowadzonych zmian systemu odpłatności za pobyt w Domu Pomocy Społecznej, a co za tym idzie radykalnym zahamowaniem ilości skierowań z początkiem roku 2004. Zmniejszenie skierowań i wolne miejsca spowodowały podjęcie przez kierownictwo Domu działań, mających na celu opracowanie nowego programu uwzględniającego te czynniki.

W ramach działalności DPS w Pleszewie w latach 1999 – 2005 przeprowadzono szereg inwestycji i prac remontowych, których celem była poprawa warunków pobytu mieszkańców i dążenie do osiągnięcia wymaganych ustawowo standardów.

Do najważniejszych zadań zrealizowanych w tym okresie należą:

- likwidacja barier architektonicznych poprzez wykonanie podjazdów i instalację wind,
- zakończenie dobudowy obiektu z przeznaczeniem na palarnię, salkę dziennego pobytu z kawiarnią i salą rehabilitacyjną,
- przeprowadzenie modernizacji i przebudowy łazienek oraz pokoi mieszkalnych,
- wykonanie podjazdów i jednolitej powierzchni w części dla osób leżących,
- wykonanie instalacji poręczy w łazienkach i toaletach,
- wykonanie i zainstalowanie poręczy na korytarzach,

- zmodernizowanie kuchni centralnej i stołówki z wymianą podłogi,
- wymiana części pokrycia dachowego,
- zaadaptowanie i przebudowa pomieszczenia po Ośrodku Wsparcia dla potrzeb DPS,
- modernizacja kotłowni i wymiana kotłów na gazowe,
- doposażenie pomieszczeń i wymiana zużytego sprzętu,
- zakupienie MELEXA.

W celu zaspokojenia potrzeb kulturalno – oświatowych i rekreacyjno – sportowych oraz podniesienia sprawności osobistej mieszkańców Dom proponuje szeroki zakres usług oraz zajęć, które prowadzone są przez osoby odpowiednio do tego przygotowane.

DPS dysponuje 5 pomieszczeniami do terapii zajęciowej oraz salą widowiskową do programów artystycznych i terapii zajęciowej. Prowadzone są stałe zajęcia terapeutyczne:

- krawieckie,
- plastyczne,
- kulinarne,
- czytelnicze,
- wypalanie w drewnie
- inne według indywidualnych zainteresowań mieszkańców.

Mieszkańcy mają możliwość korzystania z biblioteki lub punktu bibliotecznego, prasy codziennej dostępnej w pokoju dziennego pobytu oraz uczestnictwa w działalności klubu czytelniczego.

Corocznie w Domu obchodzone są święta i imprezy okolicznościowe:

- Wielkanoc ze święceniem potraw,
- Boże Narodzenie (Wigilia z udziałem duchowieństwa i kierownictwa DPS),
- Święto Niepodległości,
- Dzień Babci i Dziadka,
- Dzień Matki,
- Dzień Kobiet,
- Rocznica Konstytucji 3 – go Maja
- 1 raz w miesiącu spotkanie imieninowe

Imprezy o zasięgu lokalnym:

- Święto Domu (14 lipca),
- Święto Plonów (Dożynki),
- udział w festynach i imprezach organizowanych na terenie miasta i gminy

Imprezy o zasięgu ponadlokalnym:

- Przegląd chórów i zespół mieszkańców DPS o tematyce bożonarodzeniowej (styczeń),
- Turniej rowerowy (czerwiec),
- Turniej kręglarski (wrzesień),
- wyjazdy mieszkańców: Licheń, Częstochowa, Tursko, uroczystości i zabawy organizowane przez inne dps-y i instytucje,
- wycieczki rowerowo – turystyczne – krajoznawcze w okolice Pleszewa i Gołuchowa.

Ponadto w ramach zajęć rekreacyjno – sportowych mieszkańcy mogą korzystać z kręgielni TKKF PLATAN w Pleszewie, kręgielni plenerowej, kortu tenisowego, boiska do piłki nożnej i siatkowej.

W ramach realizacji zadań z zakresu zapewnienia mieszkańcom kontaktu z kapłanem i udziału w praktykach religijnych Dom organizuje w każdą pierwszą sobotę miesiąca spowiedź i komunię św. Ponadto odbywają się msze św. z okazji świąt kościelnych (Boże Narodzenie, Popielec, Wielkanoc).

Mieszkańcy mają możliwość kontaktu z Dyrektorem Domu w wyznaczonych dniach i godzinach. Do dyspozycji jest także Zastępca Dyrektora i Kierownicy poszczególnych oddziałów.

Dom spełnia również wymogi standaryzacyjne w zakresie sprawienia pogrzebu, co uzgodnione jest wcześniej z rodziną lub opiekunem prawnym mieszkańca.

Zarówno poziom usług świadczonych przez DPS, jak i struktura Domu zostały tak skonstruowane, aby stworzyć szczególną atmosferę opartą na przyjaźni i zrozumieniu. Klimat Domu, uprzejma i kulturalna obsługa oraz standard proponowany przez DPS powodują, że nie odczuwa się w nim samotności, niepełnosprawności fizycznej i braku bliskich.

Dom Pomocy Społecznej w Pleszewie

Dom Pomocy Społecznej w Fabianowie dla przewlekle psychicznie chorych kobiet

Dom Pomocy Społecznej w Fabianowie prowadzi działalność w zabytkowym pałacu, pawilonie oraz budynku wielofunkcyjnym. Jest przeznaczony dla przewlekle psychicznie chorych kobiet i jest jednostką organizacyjną powiatu pleszewskiego.

Dom założony został w 1972 r. na bazie pałacu, a w późniejszych latach rozbudowany o dalsze miejsca w budynku pawilonu. Usytuowany jest w rozległym parku, będącym miejscem wypoczynku i rekreacji mieszkanki. Przez ostatnie lata działalności podejmowano starania o dostosowanie Domu do potrzeb osób niepełnosprawnych, dlatego też podlegał stałej modernizacji oraz przebudowie, powstały nowe obiekty i stanowiska pracy.

W latach 1999 – 2005 ważnym elementem pracy z mieszkankami było wprowadzenie indywidualnych planów wsparcia, które spowodowały zmiany w sposobie funkcjonowania Zespołu, wprowadziły dodatkową dokumentację pracy ułatwiającą przekazywanie informacji i realizację wyznaczonych celów.

W celu podsumowania pracy i wytyczenia nowych zadań organizowane są spotkania kierowników zespołów. Taka metoda podniosła znacznie poziom świadczenia usług wobec mieszkanki oraz wprowadziła aktywny system nie narzucającej się opieki wobec osób niepełnosprawnych psychicznie i fizycznie. Elementarnym spoiwem tego systemu jest przekazywanie informacji i ciągłość całodobowej opieki nad mieszkankami.

Istotną zmianą w historii Domu było uruchomienie w okresie 1999 – 2000 nowoczesnego gabinetu rehabilitacji, który obejmuje swoim zakresem usług wszystkie mieszkanki Domu. Mogą one skorzystać ze sprzętu rehabilitacyjnego, który po uzgodnieniu ze specjalistami jest wykorzystywany w różnych przypadkach chorobowych. Na wyposażeniu gabinetu znajdują się: ugiel, laser, wirówka wodna kończyn dolnych, magnetron, wanna do hydroterapii.

W tymże okresie zatrudniono psychologa, który pomaga w rozwiązywaniu problemów życia codziennego oraz prowadzi intensywny program pomocy psychologicznej dla wszystkich mieszkanki.

Wprowadzono i rozszerzono także formy terapii zajęciowej. W ramach struktury Domu funkcjonują:

- ergoterapia,
- muzykoterapia,
- biblioterapia,
- terapia zajęciowa,
- silwoterapia,
- terapia kulinarna,
- psychoterapia,
- fizykoterapia,
- trening umiejętności społecznych,
- programy pracy indywidualnej z mieszkankami oraz praca w małych grupach treningowych, w celu podniesienia samodzielności.

Zgodnie z założeniami ustawy o pomocy społecznej i koniecznością osiągnięcia wymaganych standardów w latach 1999 – 2005 wykonano następujące zadania:

- generalny remont pawilonu mieszkalnego, łącznie z likwidacją barier architektonicznych i podjazdem dla osób niepełnosprawnych,
- remont 3 łazienek z likwidacją barier architektonicznych,

- adaptacja pomieszczeń przyziemia pałacu w celu utworzenia pomieszczeń do terapii zajęciowej oraz generalny remont kuchni,
- zakupienie samochodu dla przewozu osób niepełnosprawnych,
- zakupienie sprzętu rehabilitacyjnego i urządzenie sali rehabilitacyjnej,
- remont Alei Spacerowej,
- utwardzenie i wyłożenie kostką drogi wjazdowej,
- remont fontanny oraz montaż wodotrysku,
- kapitalny remont dyżurki pielęgniarstwa oraz ciągu korytarzowego budynku pałacu,
- wyposażenie pokoi mieszkanek, sal dziennego pobytu oraz stołówek,
- zainstalowanie systemu przyzywowo – alarmowego,
- wybudowanie i urządzenie kręgu pod ognisko i imprezy plenerowe,
- rozszerzono działalność rekreacyjną o powiększenie ogrodu i warzywnika.

Od 2004 roku Dom może poszczycić się zjazdami rodzin przyjeżdżających ze wszystkich zakątków kraju, aby spotkać się z mieszkankami, pracownikami i kierownictwem Domu. Wspólnie omawiane są problemy i zadania, a także osiągnięcia i plany na przyszłość.

Dom Pomocy Społecznej w Fabianowie

Dom Pomocy Społecznej w Broniszewicach dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie

Dom Pomocy Społecznej w Broniszewicach jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej, przeznaczoną dla 55 dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie. Placówka przeznaczona jest dla chłopców.

Dom zapewnia całodobową opiekę, uwzględniając zindywidualizowane potrzeby jego mieszkańców w zależności od stopnia psychicznej i fizycznej sprawności. Pokoje mieszkalne umieszczone są na dwóch piętrach. Parter Pałacu zamieszkuje 22 mieszkańców, I piętro 15 mieszkańców, II piętro 18 mieszkańców. Wszystkie pokoje mieszkalne spełniają wymogi standaryzacyjne zarówno w zakresie liczby osób zamieszkujących, jak i wielkości powierzchni mieszkalnej i wyposażenia.

Dom posiada pomieszczenie spełniające rolę pokoju dziennego pobytu, z którego korzystają głównie starsi mieszkańcy.

W celu osiągnięcia założonych standardów w latach 1999 – 2005 wykonano następujące zadania:

- zaadoptowano poddasze na mieszkania dla podopiecznych i wykonano remonty doprowadzające do częściowej standaryzacji całego pałacu,
- zaadoptowano budynek gospodarczy na budynek rehabilitacyjny,
- zmodernizowano pralnię i wyposażono w odpowiedni sprzęt,
- wykonano całkowity remont kuchni wraz z zakupem wyposażeniem,
- zlikwidowano kotłownię węglową i wybudowano kotłownię opalaną biomasą oraz zainstalowano system kolektorów słonecznych.

Dom zapewnia szeroko rozwinięte formy terapii, które organizowane są w pracowni terapii zajęciowej, w pomieszczeniu do rehabilitacji, w sali gimnastycznej, w „sali światła” oraz na terenie parku otaczającego Dom. Stosowanymi formami terapii są: muzykoterapia, ergoterapia, teatroterapia, hydroterapia, terapia plastyczna – techniczna, siłwoterapia oraz terapia ruchowa, w ramach której odbywają się zabawy ruchowe, usprawniające, zajęcia rehabilitacyjne, hipoterapia.

Na szczególną uwagę zasługują zajęcia prowadzone w pracowni terapii zajęciowej. Wszystkie realizowane formy terapii dostosowane są do indywidualnych potrzeb mieszkańca, a ich celem jest szeroko rozumiana aktywizacja, ich uspołecznienie począwszy od czynności codziennych, aż po twórczą aktywność.

W placówce funkcjonuje jeden zespół terapeutyczno- opiekuńczy składający się z 29 pracowników. Na spotkaniach odbywających się raz w miesiącu, omawiane są sytuacje poszczególnych mieszkańców, wyznaczane zadania na przyszłość oraz podejmowane są próby rozwiązania ich problemów.

Ze względu na stan zdrowia i wiek, chłopcy podzieleni są na cztery grupy funkcjonalne, z których każda ma opiekuna pierwszego kontaktu:

- I grupa - najstarsza wiekowo (18 lat i więcej),
- II grupa – poniżej 18-tego roku życia, sprawna fizycznie,
- III grupa – najmłodsza od 3 do 12 roku życia,
- IV grupa – mieszkańcy leżący

Mieszkańcy Domu mają możliwość uczestnictwa w różnych uroczystościach i imprezach kulturalnych, które sprzyjają nawiązywaniu, utrzymywaniu i rozwijaniu kontaktów interpersonalnych, uspołecznieniu oraz integracji mieszkańców ze środowiskiem. Do stałych imprez, które zasługują na szczególne uznanie zaliczyć można:

- Bożonarodzeniowe jasełki,
- zabawy Sylwestrowo- Noworoczne,
- zabawy karnawałowe,

- kuligi,
- obchody Światowego Dnia Chorego,
- Dzień Dziecka.

Ponadto przez cały rok organizowane są liczne wycieczki turystyczno- krajoznawcze. Dzieci biorą udział w spotkaniach, konkursach i przeglądach twórczości artystycznej organizowanych dla domów pomocy społecznej na terenie województwa.

Pracownicy Domu podejmują działania zmierzające do uaktywnienia mieszkańców w miarę ich indywidualnych możliwości. W tym celu motywują wychowanków do samoobsługi, racjonalnego gospodarowania pieniędzmi, dysponowania czasem wolnym, umożliwiają podejmowanie przez mieszkańców samodzielnych działań i decyzji, kontaktów z rodziną i środowiskiem lokalnym, a także zachęcają do kontaktów interpersonalnych i uczestnictwa w pracach na rzecz Domu.

Wychowankowie Domu mają zapewniony kontakt z kapłanem, udział w praktykach religijnych oraz w przypadku śmierci sprawienie pogrzebu zgodnie z wyznaniem.

W ramach świadczenia usług w zakresie edukacyjnym funkcjonuje oddział Zespołu Szkół Specjalnych w Pleszewie. Obowiązkiem nauczania objętych jest 37 uczniów niepełnosprawnych w stopniu umiarkowanym i znacznym. Uczniowie zostali podzieleni na 9 zespołów:

- 7 zespołów rewalidacyjno-wychowawczych, do których uczęszcza 27 uczniów niepełnosprawnych w stopniu znacznym. Zajęcia trwają 4 godziny dziennie i równolegle stosowane są różnorodne formy terapii, których celem jest w szczególności maksymalne usprawnienie umiejętności motorycznych, percepcyjnych, a także usprawnienie sensoryczne. Nauczyciele prowadzą dla każdego ucznia indywidualny zeszyt obserwacji. Ponadto każdy z nich posiada opracowany indywidualny plan nauczania,

- 2 zespoły edukacyjno- terapeutyczne, do których uczęszcza 10 uczniów. Lekcje odbywają się w godzinach przedpołudniowych, w ramach zajęć zintegrowanych, a w godzinach popołudniowych odbywają się zajęcia wychowania fizycznego, plastyki, religii, zajęcia indywidualne o charakterze rewalidacyjnym oraz usprawniająco- kompensacyjne.

Działalność Domu ukierunkowana jest na utrzymanie i podnoszenie sprawności mieszkańców, pobudzania ich do różnych form aktywności, pobierania nauki, uczestnictwa w zajęciach rewalidacyjnych, a także uczenia i wychowania przez doświadczenie życiowe.

Dom Pomocy Społecznej w Broniszewicach

Warsztaty Terapii Zajęciowej (WTZ)

Warsztat Terapii Zajęciowej jest placówką pobytu dziennego dla osób niepełnosprawnych i stanowi bardzo ważne ogniwo całościowego procesu rehabilitacji osób niepełnosprawnych. Służy ogólnemu usprawnieniu, rozwijaniu umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej, a także przygotowuje do życia w środowisku społecznym. Ponadto rozwija podstawowe i specjalistyczne umiejętności zawodowe, umożliwiające podjęcie pracy w zakładzie pracy chronionej, bądź w zakładzie aktywizacji zawodowej.

Czas trwania zajęć w warsztacie wynosi 7 godzin dziennie, tj. 35 godzin tygodniowo. Zajęcia prowadzone są zgodnie z indywidualnym programem rehabilitacji i terapii. Każdy warsztat działa na podstawie regulaminu organizacyjnego, zatwierdzonego przez jednostkę prowadzącą warsztat.

Środki finansowe na bieżącą działalność powiat przekazuje jednostce prowadzącej warsztat na wyodrębniony rachunek bankowy. PCPR sprawuje nadzór merytoryczny i finansowy nad działalnością WTZ.

W Powiecie Pleszewskim działają 3 Warsztaty Terapii Zajęciowej: w Gizałkach, Kucharach i w Nowolipsku.

Warsztat Terapii Zajęciowej w Giząłkach

Powołany został przez Wiejskie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „POMOCNA DŁOŃ” i funkcjonuje od 01.09.1994r. Na zajęcia uczęszcza 25 uczestników z terenu gminy Giząłki i gmin ościennych. Zajęcia prowadzone są w pięciu następujących pracowniach:

- gospodarstwa domowego,
- plastycznej,
- stolarskiej,
- krawieckiej,
- artystycznej.

Do najistotniejszych zmian, jakie zaszły w warsztacie na przestrzeni lat 1999-2005 zaliczyć należy:

- dokończenie budowy oraz wyposażenie i oddanie do użytku sali rehabilitacyjno-sportowej,
- przekazanie nowego samochodu Ford Transit przez Wiejskie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „Pomocna Dłoń” w Giząłkach,
- osiągnięcie wysokiego poziomu prowadzonej rehabilitacji zawodowej, fizycznej i społecznej,
- zdobywanie przez uczestników we współzawodnictwie sportowym i artystycznym każdego roku po kilkadziesiąt dyplomów oraz kilku pucharów za sukcesy w imprezach ogólnopolskich i wojewódzkich,
- organizacja a także udział w licznych imprezach integracyjnych, wyjazdach i wycieczkach,
- zapewnienie odpowiedniego wyposażenia oraz jego stopniowe wzbogacanie, w tym również gabinetu rehabilitacji ruchowej,
- przystosowanie obiektu do potrzeb osób niepełnosprawnych, podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników.

Dodatkowe środki finansowe pozyskane w ramach działalności warsztatu mają symboliczny charakter i pochodzą ze sprzedaży prac wykonanych przez uczestników.

Warsztat Terapii Zajęciowej w Kucharach

Powołany został przez Fundację Inwalidów i Osób Niepełnosprawnych „Miłosierdzie” w Kaliszu dnia 04.06.1996r. Od 01.07.2004r. prowadzony jest przez Stowarzyszenie „Mieszkańcom Gminy Gołuchów” w Gołuchowie.

W zajęciach oferowanych przez warsztat uczestniczy 20 osób niepełnosprawnych skupionych wokół 4 pracowni:

- gospodarstwa domowego,

- artystyczno-plastycznej,
- przyrodniczej,
- krawieckiej.

Warsztat jest organizatorem turnusów rehabilitacyjnych, spotkań z przyrodą, wycieczek, spotkań integracyjnych oraz uczestnikiem wielu imprez w ramach rehabilitacji społecznej.

W latach 1999-2005 wprowadzono szereg zmian mających na celu usprawnienie i lepsze funkcjonowanie warsztatu, tj.:

- przejęcie prowadzenia WTZ przez nową jednostkę,
- podnoszenie kwalifikacji zawodowych przez pracowników zgodnie z kierunkiem wykonywanej pracy,
- nawiązanie ścisłej współpracy z rodzicami i Radą Rodziców,
- doposażenie warsztatu w sprzęt ułatwiający codzienną realizację zajęć,
- pozyskanie dodatkowych środków finansowych na zakup nowego samochodu.

Warsztat Terapii Zajęciowej korzysta także z pomocy rzeczowej od różnych zakładów pracy, firm prywatnych oraz rodziców i opiekunów.

Realizacja zadań w ramach rehabilitacji zawodowej odbywała się i jest nadal prowadzona w ramach poszczególnych pracowni, czego efektem są liczne prace plastyczne i rękodzieła artystyczne prezentowane na różnych wystawach.

Warsztat Terapii Zajęciowej w Nowolipsku

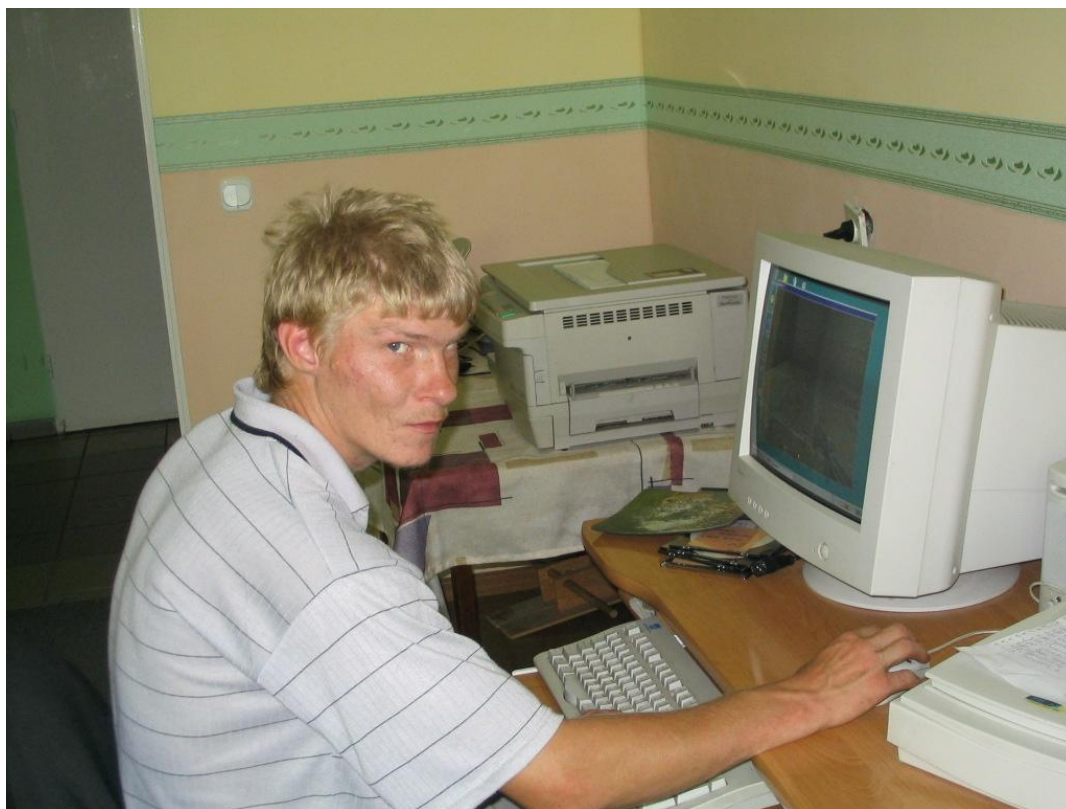
Warsztat Terapii Zajęciowej w Nowolipsku, powołany został przez Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „Klaudiusz” w Choczu. Jest to najmłodszy a zarazem najliczniejszy warsztat. Działa od 01.12.1998r., a uczęszcza do niego 30 osób niepełnosprawnych. Terapia prowadzona jest w następujących pracowniach:

- gospodarstwa domowego,
- artystycznej,
- stolarskiej,
- ogrodniczej,
- rękodzieła,
- informatycznej.

W latach 1999-2005 udało się zrealizować następujące zadania:

- doposażono warsztat w sprzęt elektroniczny,
- zakupiono fotel terapeutyczny,
- zakupiono samochód dla dowozu uczestników do warsztatu,
- przeprowadzono remont podłóg w pracowniach ,
- zmodernizowano centralne ogrzewanie w budynku warsztatu.

W każdym z wymienionych warsztatów prowadzona jest rehabilitacja ruchowa: grupowa i indywidualna. Poprzez codzienne uczestnictwo w zajęciach oferowanych przez warsztaty, osoby niepełnosprawne zdobywają i rozwijają umiejętności niezbędne do samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie, podjęcia pracy zawodowej, zdobycia niezależności ekonomicznej.

Pracownia komputerowa w WTZ Nowolipsk

Zespół Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych w Pleszewie

Przepisy zawarte w ustawie o pomocy społecznej dały możliwość przekształcenia placówek opiekuńczo – wychowawczych w placówki wielofunkcyjne. Było to wynikiem zmian w systemie finansowania i co za tym idzie koniecznością ponoszenia kosztów za pobyt dziecka w placówce przez powiat, z którego dziecko pochodzi.

W związku z powyższym Uchwałą Rady Powiatu Nr XIX/132/04 z dnia 27 maja 2004r. przystąpiono do procesu przekształcenia Zespołu Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych w Pleszewie z placówki socjalizacyjnej i interwencyjnej w placówkę wielofunkcyjną o charakterze socjalizacyjno – interwencyjnym.

Proces przekształcenia trwał od czerwca 2004 roku i zakończył się z dniem 31 grudnia 2004r. Obejmował zmniejszenie liczby kadry, głównie pracowników administracyjnych zatrudnionych w placówce, zmniejszenie ilości miejsc dla dzieci, a także przeprowadzenie remontów, modernizacji i dostosowania placówki do wymogów zawartych w Rozporządzeniu Ministra Polityki Społecznej z dnia 14 lutego 2005r. w sprawie placówek opiekuńczo - wychowawczych (Dz. U. Nr 37, poz.331 z 2005r.).

W chwili obecnej placówka spełnia nałożone ustawowo standardy i w pełni zabezpiecza potrzeby opiekuńczo – wychowawcze umieszczonych w niej dzieci.

W strukturze Zespołu Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych w Pleszewie działają:

Dom Dziecka

W ramach działalności placówki organizuje się całodobową opiekę, której głównym celem jest zaspokajanie potrzeb życiowych dziecka. Praca z dzieckiem realizowana jest zgodnie z obowiązującymi przepisami, ze szczególnym uwzględnieniem pracy wychowawczej opartej na metodach działań indywidualnych. Duży nacisk jest położony na:

- osobisty wpływ wychowawcy w rozwoju dziecka
- kierowanie samowychowaniem dziecka
- wspieranie rozwoju małego
- podejmowanie działań przygotowujących do samodzielnego życia
- zapewnienie odpowiednich warunków wypełniania obowiązku szkolnego i wyboru dalszej drogi kształcenia

W chwili obecnej w Domu Dziecka przebywa 29 wychowanków, w tym 14 dzieci z terenu powiatu pleszewskiego.

Wszystkie dzieci podlegają indywidualnej pracy koordynowanej przez wychowawców, psychologa, pracownika socjalnego i pedagoga. W placówce systematycznie odbywają się posiedzenia Stałego Zespołu ds. Okresowej Oceny Sytuacji Dziecka, na które zapraszani są rodzice, opiekunowie, pracownicy PCPR, przedstawiciel Sądu Rejonowego i sami wychowankowie. Podczas posiedzenia Zespołu ustala się wnioski do realizacji w najbliższym czasie i przydzielane są zadania odpowiednim pracownikom pedagogicznym. Zadania do pracy z wychowankiem i rodziną podzielone zostały na grupy:

- regulujące sytuację prawną dziecka,
- w zakresie pracy z rodziną naturalną,
- opiekuńczo – wychowawcze,
- dydaktyczne,
- z zakresu przygotowania do usamodzielnienia.

Ustalając konkretne zadania do indywidualnej pracy z wychowankiem bierze się pod uwagę również to, co należy u dziecka eliminować i zmieniać, co uzupełniać i kompensować, czemu zapobiegać, a co kontynuować, rozwijać i wzmacniać. Szczególną uwagę poświęca się zasobom i możliwościom dziecka, uwzględniając jednocześnie jego braki i zaległości. Sposób i ocena realizacji zadań zawartych w indywidualnym planie pracy każdego wychowanka odbywa się systematycznie z uwzględnieniem ustalonych w planie terminów i osoby odpowiedzialnej za ich wykonanie. W czasie posiedzeń Zespołu omawiane są także miesięczne karty pobytu wychowanka.

Wszystkie dzieci realizują obowiązek szkolny, a kilkoro z nich uczęszcza do Zespołu Szkół Specjalnych. Systematycznie sprawdzana jest frekwencja wychowanków na zajęciach szkolnych, placówka utrzymuje stały kontakt z pedagogami i wychowawcami szkolnymi. Ponadto wychowankowie objęci są opieką medyczną, korzystają z usług specjalistycznych poradni: zdrowia psychicznego, kardiologicznej, endokrynologicznej, stomatologicznej, chirurgicznej, okulistycznej, laryngologicznej, wad postawy i audiologicznej.

Głównym celem placówki jest praca z rodziną naturalną na rzecz powrotu dziecka do domu, która organizowana jest w ramach Grupy Wsparcia dla Rodziców. W przypadku braku takiej możliwości poszukiwane są rodziny zastępcze dla wychowanków. Placówka współpracuje w tym zakresie z Powiatowymi Centrami Pomocy Rodzinie, szkolącym kandydatów na rodziców zastępczych, a także z Ośrodkami Adopcyjno – Opiekuńczymi.

Pracownicy placówki przez cały rok systematycznie współpracują z rodzinami wychowanków. Odbywają się wizyty w domach, spotkania na terenie placówki, a także spotkania z okazji uroczystości i okolicznościowych świąt i wywiadówek. W 2004 r. dwoje dzieci przystąpiło do I Komunii Św., która została uroczystie zorganizowana na terenie domu.

W ramach zaspokajania najważniejszych potrzeb rozwojowych dzieci, placówka zapewnia różne formy pracy z wychowankami. Dzieci przedszkolne uczą się czynności samoobsługowych, uczestniczą w zajęciach prowadzonych przez Siostry Służebniczki NMP w Ochronce im. E. Bojanowskiego. Młodszy wychowankowie nabywają umiejętności z zakresu samoobsługi i nawiązywania kontaktu z rówieśnikami. Część dzieci objęta jest opieką pedagogiczną i uczestniczy w grupowych zajęciach socjoterapeutycznych.

Dzieci w wieku szkolnym nabywają umiejętności związane z posługiwaniem się sprzętem gospodarstwa domowego, radzeniem sobie z negatywnymi emocjami, umiejętności współżycia w środowisku rówieśniczym oraz szkolnym. Podczas odrabiania lekcji mogą skorzystać z pomocy wychowawcy i wolontariuszy.

W pracy wychowawczej wiele uwagi poświęca się zagospodarowaniu czasu wolnego. Cyklicznie odbywają się zajęcia kulinarne, edukacyjne z wykorzystaniem komputera, plastyczne, sportowe, turystyczno- krajoznawcze, logopedyczne, socjoterapeutyczne.

W trakcie tych zajęć dzieci uczą się poprawnej komunikacji, wyrażania własnych uczuć, rozpoznawania i nazywania emocji, asertywności, zdobywają wiedzę na temat przeciwdziałania uzależnieniom. Ponadto wydawana jest gazetka „PO-Głos” i aktywnie działa koło SKKT „Orlik”. W celu omówienia bieżących spraw i problemów dzieci odbywają się comiesięczne spotkania z wychowankami i wychowawcami. W Domu Dziecka działa samorząd wychowanków i grupa usamodzielnienia.

Przez cały rok wychowankowie biorą udział w imprezach okolicznościowych o charakterze lokalnym. Należą do nich między innymi: Wielkopolskie Dni- Stop Uzależnieniom, Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy, konkursy fotograficzny, plastyczny, rajdy rowerowe i piesze w oparciu o PTTK „Orlik”.

W celu pozyskiwania nowych doświadczeń i dodatkowych środków finansowych pracownicy placówki utworzyli Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci o Specjalnych Potrzebach Opiekuńczych „Dom”, które działa od grudnia 2004 r. W ramach działalności stowarzyszenie opracowuje i składa wnioski o pozyskanie środków finansowych, które umożliwiłyby organizowanie dodatkowych imprez i wyjazdów. Pozyskano fundusze z Fundacji Banku Zachodniego WBK w ramach programu „ Bank dziecięcych uśmiechów”. Zakupiono sprzęt turystyczny dla placówki, sprzęt AGD do mieszkania chronionego, paczki na Mikołaja oraz paczki żywnościowe dla usamodzielnionych wychowanków.

Grupa Interwencyjna

Grupa przeznaczona jest dla 15 wychowanków, którzy znajdują się w nagłej sytuacji kryzysowej, wymagają doraźnej, całodobowej opieki. Dzieci przebywają w niej do czasu uregulowania sytuacji prawnej poprzez umieszczenie w domu dziecka, w rodzinie zastępczej lub powrotu do domu rodzinnego.

Podczas pobytu w grupie interwencyjnej szczególny nacisk jest położony na zaznajomienie się z przyczyną kryzysu w rodzinie dziecka, sytuacją szkolno- wychowawczą, poziomem stopnia rozwoju emocjonalnego, fizycznego, społecznego i intelektualnego. Równie silny nacisk położony jest na podtrzymywanie kontaktu z rodziną i utrzymaniem silnej więzi emocjonalnej z bliskimi.

Praca wychowawców i specjalistów skupiona jest na obniżeniu poziomu negatywizmu szkolnego, hamowaniu niekorzystnych napięć emocjonalnych i „łagodzenia” skutków stresu po stracie rodziny. Ważnym elementem w tej pracy jest traktowanie dziecka jako partnera w rozwiązywaniu sytuacji kryzysowej, zapewnienie mu poczucia bezpieczeństwa emocjonalnego, a także pozyskanie zaufania u dziecka.

Zgodnie z Rozporządzeniem w sprawie placówek opiekuńczo- wychowawczych dzieci mogą przebywać w grupie interwencyjnej przez okres trzech miesięcy, w wyjątkowych przypadkach do czasu uregulowania sytuacji prawnej przez Sąd rodzinny, nie dłużej jednak niż 6 miesięcy.

Placówka ściśle współpracuje z Powiatowymi Centrami Pomocy Rodzinie, z właściwym Sądem Rodzinnym, informując ich o najważniejszych zmianach w sytuacji i życiu dziecka.

Grupa Wsparcia Usamodzielnionych Wychowanków

Grupa powstała w celu zapewnienia pomocy i wsparcia usamodzielnionym wychowankom rozpoczynającym samodzielne życie. Uczestnictwo w zajęciach ma zapewnić możliwość uzyskania wsparcia w początkowym okresie usamodzielnienia. Jest to szczególnie ważny element dla tych wychowanków, którzy nie mają możliwości uzyskania żadnej pomocy ze strony bliskiej rodziny. Kontakty ze środowiskiem, z którego się wywodzą są zwykle albo bardzo ograniczone, albo całkowicie zerwane, na skutek zaistniałych wcześniej sytuacji kryzysowych. Doświadczenia z lat ubiegłych wykazały, że pełnoletni wychowankowie są zagubieni i boją się rozpoczynania samodzielnego życia, zatem kontakt z taką grupą ma stanowić dla nich podporę i poczucie stabilności emocjonalnej.

Wspólna praca wpływa korzystnie na uzyskanie samodzielności życiowej i wzmacnia świadomość społeczną wychowanków. Zadaniami grupy są:

- terapia problemów emocjonalnych,
- adaptacja społeczna,
- wspomaganie w procesie umiejętności życiowych i społecznych.

Grupa Wsparcia dla Rodziców

Celem grupy jest organizowanie cyklicznych spotkań z rodzicami dzieci umieszczonych w placówce. Zajęcia prowadzone są przez pedagoga i psychologa, mają na celu oddziaływanie edukacyjne, wychowawcze i terapeutyczne.

Zajęcia prowadzone są w formie rozmów, warsztatów i dyskusji, rodzice mają możliwość opowiedzenia o swoich problemach, wątpliwościach i niepokoju o rodzinę.

Dobór tematów i forma zajęć dostosowane są do tego, aby doprowadzić do przywrócenia rodzinie możliwości wywiązywania się ze swoich funkcji opiekuńczych i wychowawczych.

Najważniejszymi zadaniami grupy są:

- praca z rodzicami lub innymi członkami rodziny dzieci umieszczonych w grupie interwencyjnej w celu przywrócenia dziecku poczucia przynależności i takiego obrazu rodziny, który leczy rany traumatycznych doświadczeń związanych z opuszczeniem i rozłąką, stwarza podstawy powrotu wychowanka do domu rodzinnego,
- odbudowanie więzi z rodzicami dzieci przebywających w domu dziecka prowadzące do regularnych, bezpiecznych kontaktów z dzieckiem,
- wspieranie rodziców zastępczych w rozwiązywaniu problemów związanych z wychowaniem dzieci przebywających w ich rodzinach,
- poradnictwo dla rodziców.

Mieszkanie Chronione

W 2004r. dzięki środkom finansowym pozyskanym z Ministerstwa Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej zostało utworzone mieszkanie chronione dla usamodzielnionych wychowanków opuszczających placówkę opiekuńczo- wychowawczą- chłopców. W ramach rządowego programu z zakresu pomocy dziecku i rodzinie w 2005 r. ponownie uzyskano dotację na utworzenie mieszkania chronionego, tym razem dla dziewcząt.

Mieszkania te mieszczą się w strukturze placówki i stanowią jej integralną część. Są przeznaczone dla 4 pełnoletnich wychowanków (2 chłopców i 2 dziewcząt), którzy opuścili placówkę i rozpoczynają własne życie.

Celem tworzenia mieszkań chronionych jest:

- pomoc wychowankom w procesie usamodzielnienia,
- wspieranie w początkowym okresie usamodzielnienia,
- umożliwienie kontynuacji nauki,
- nabywanie naturalnych umiejętności życiowych,
- sukcesywne niwelowanie uzależnienia opiekuńczego,
- wdrażanie do odpowiedzialnego pełnienia ról społecznych.

Zamieszkanie w mieszkaniu chronionym daje możliwość udzielenia pomocy i wsparcia w procesie usamodzielnienia. Wychowanek, który korzysta z tej formy pomocy ma możliwość dalszego kontaktu z wychowawcami, z grupą wsparcia działająca w placówce, tj. pedagogiem, psychologiem i pracownikiem socjalnym, a to znacznie ułatwia rozpoczęcie własnego życia.

Celem kierowania wychowanków do mieszkania chronionego jest stopniowe, ale systematyczne niwelowanie uzależnienia opiekuńczego, a wsparcie opiekuna usamodzielnienia, którym jest osoba znająca wychowanka z placówki, znacznie wpływa na efektywność współpracy.

Zamieszkanie w przyjaznym, znanym otoczeniu pozwala na stopniowe przechodzenie do samodzielnego życia i wzmacnia wychowanka w zdobywaniu umiejętności życiowych i społecznych. Najważniejszym zadaniem dla opiekunów usamodzielnianych osób jest nauka radzenia sobie z pojawiającymi się problemami, a nie rozwiązywanie ich za wychowanków.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Pleszewie

Wychodząc naprzeciw potrzebom osób dotkniętych zjawiskiem przemocy PCPR podjęło starania w celu utworzenia Ośrodka Interwencji Kryzysowej. Efektem czego było otwarcie w dniu 16 września 2005 r. bazy lokalowej Ośrodka przy ulicy Osiedlowej 1 w Pleszewie. Pomieszczenia, w których mieści się placówka zostały zaadoptowane od Zespołu Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych i wyremontowane na potrzeby ośrodka.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej mieści się w 3 pomieszczeniach, wśród których wyróżnić można:

- niebieski pokój,
- salę dydaktyczno- szkoleniową,
- pokój mediacji.

Działalność ośrodka to szeroko pojęta interwencja skierowana ku osobom i rodzinom oraz zintegrowana współpraca z organami administracji rządowej, samorządowej, różnymi elementami systemu społecznego, które mogą pomóc w rozwiązywaniu pojawiających się problemów.

W ośrodku działa Interdyscyplinarny Zespół Konsultacyjny, którego zadaniem jest podejmowanie działań mających na celu rozwiązanie sytuacji kryzysowych występujących w rodzinach mieszkańców powiatu pleszewskiego. Całokształt pracy ośrodka to wykorzystanie działań wynikających z obowiązków ustawowych i zobowiązań prawnych.

Każda osoba, która zgłasza się z problemem przyjmowana jest nieodpłatnie. Ośrodek jest otwarty dla każdego, kto znajduje się w stanie kryzysu. Rodzaj i forma pomocy zostaje wybrana po pierwszej rozmowie i zależy od stanu psychicznego klienta, zgłaszanego przez niego problemu, fazy kryzysu i posiadanego oparcia w grupie społecznej. Pierwsza pomoc obejmuje udzielenie wsparcia, możliwość odreagowania i udzielenia schronienia. Osoba przyjmująca współpracuje z innymi służbami, takimi jak policja, prokuratura, sąd rejonowy, pogotowie ratunkowe, noclegownie, pedagodzy szkolni, psychologowie, pracownicy socjalni i terapeuci.

Ważnym zadaniem ośrodka jest taka integracja ze społecznością lokalną, by stać się rozpoznawalnym przez ludzi miejscem wspomagania w sytuacjach krytycznych i wiarygodnym partnerem dla instytucji.

Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie powstawaniu lub pogłębianiu się dysfunkcji osób, rodzin lub społeczności znajdujących się w kryzysie. Pomoc społeczna ma umożliwić osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których same nie są w stanie pokonać, a także zapobiegać powstawaniu tych sytuacji.

Zakres działania Ośrodka Interwencji Kryzysowej obejmuje:

- szkolenie i doskonalenie zawodowe w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- budowanie i wzmacnianie istniejącego już interdyscyplinarnego systemu pomocy instytucjonalnej ofiarom przemocy,
- budowanie systemów wsparcia polegających na ścisłej współpracy ośrodka interwencji kryzysowej z organizacjami pozarządowymi, ruchami społecznymi, systemami samopomocy w społeczności lokalnej,
- budowanie zintegrowanego modelu pomocy rodzinie dotkniętej kryzysem.

W celu realizacji powyższych zadań pracownik socjalny podejmuje działania mające na celu rozwiązanie lub złagodzenie kryzysu w rodzinie:

- przeprowadza wywiad środowiskowy umożliwiający diagnozę sytuacji rodziny lub osoby (Niebieska karta – załącznik do wywiadu),
- przygotowuje wszechstronny plan pomocy,
- monitoruje efekty podjętych działań,
- pomaga w załatwianiu spraw urzędowych i innych ważnych spraw bytowych,

- udziela szeroko rozumianego poradnictwa, np. prawnego, psychologicznego lub wskazuje miejsca, w których można uzyskać taką pomoc,
- udziela informacji o przysługujących świadczeniach i formach pomocy, w uzasadnionych przypadkach:
- udziela pomocy finansowej w formie zasiłków stałych, okresowych, celowych,
- udziela pomocy rzeczowej np. przekazanie odzieży, żywności,
- udziela zasiłków i pożyczek na ekonomiczne usamodzielnienie się,
- informuje o możliwościach uzyskania pomocy w środowisku lokalnym,
- wskazuje instytucje zajmujące się pomaganiem ofiarom przemocy domowej, w tym możliwości otrzymania schronienia np. w schroniskach, hostelach, ośrodkach,
- w razie potrzeby bądź na życzenie zainteresowanych zwraca się do policji o podjęcie działań prewencyjnych wobec sprawcy, zgodnie z kompetencjami policji,
- w przypadku stwierdzenia bądź podejrzenia popełnienia przestępstwa powiadamia organy ścigania,
- może organizować i prowadzić np. punkty informacyjne, ośrodki pomocy, grupy wsparcia dla ofiar przemocy domowej, świetlice dla dzieci,
- współpracuje z innymi instytucjami i organizacjami.

Zespół Szkół Specjalnych w Pleszewie

Zespół Szkół Specjalnych w Pleszewie funkcjonuje od 1 września 2001 roku. Najważniejszym zadaniem statutowym szkoły jest prowadzenie zajęć dydaktycznych dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim, umiarkowanym, znacznym i głębokim. Szkoła obejmuje swym zasięgiem cały powiat. Dzieci uczą się w szkole podstawowej specjalnej i gimnazjum specjalnym oraz w szkole przysposabiającej do pracy. Struktura organizacyjna szkoły obejmuje: Ośrodek Wsparcia w Pleszewie, Dom Pomocy Społecznej w Broniszewicach, budynek główny przy ulicy Osiedlowej w Pleszewie i oddział przyszpitalny w SPZOZ.

Do szkoły uczęszcza łącznie 164 uczniów, w tym 127 uczniów do szkoły w Pleszewie, a 37 uczniów liczy oddział zamiejscowy w Broniszewicach. Szkoła Podstawowa Specjalna liczy 16 oddziałów, w tym oddział przyszpitalny.

W skład tych oddziałów wchodzi:

- klasy dla dzieci z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim,
  - zespołu edukacyjno – terapeutyczne dla uczniów z upośledzeniem w stopniu umiarkowanym i znacznym,
  - zespoły rewalidacyjno – wychowawcze dla uczniów z upośledzeniem w stopniu głębokim.
- Gimnazjum Specjalne liczy 7 oddziałów dla klas I, II i III oraz zespoły edukacyjno – terapeutyczne dla uczniów z upośledzeniem w stopniu umiarkowanym i znacznym. W szkole odbywają się zajęcia dydaktyczne zgodnie z podstawą programową, a ponadto prowadzone są zajęcia:
- dydaktyczno – wyrównawcze,
  - kompensacyjno – usprawniające,
  - rewalidacyjno – wychowawcze,
  - logopedyczne,
  - korygujące wady postawy,
  - opiekuńczo – wychowawcze.

W trakcie zajęć szkolnych uczniowie objęci są opieką świetlicy szkolnej, mają możliwość dożywiania w stołówce udostępnionej przez Zespół Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych w Pleszewie. Ponadto uczniowie korzystają z zajęć rehabilitacyjnych prowadzonych w Ośrodku Wsparcia w Pleszewie i SPZOZ.

W ramach współpracy z zagranicą od 2 lat szkoła uczestniczy w programie Sokrates – Comenius, współpracuje ze szkołami we Francji i Niemczech, dzięki czemu pozyskuje dodatkowe środki finansowe na zakup pomocy dydaktycznych i wydzierżawianie działki ogrodniczej. Program dotyczy edukacji proekologicznej i rozwijania poczucia jedności w Europie.

Szkoła uczestniczy także w programie „Animator Sportu Osób Niepełnosprawnych”, dzięki któremu odbywają się dodatkowe zajęcia z wychowania fizycznego. Jego organizatorem jest Szkolny Związek Sportowy Zarząd Główny i Szkolny Związek Sportowy „Wielkopolska”. Uczniowie biorą także udział w zawodach lekkoatletycznych i turniejach tenisa stołowego wspólnie z wychowankami Zespołu Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Pleszewie. Realizowane są również dodatkowe zajęcia sportowe dzięki programowi Starostwa Powiatowego w Pleszewie.

Szkoła współpracuje z Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych i Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie.

W ramach pracy szkoły organizowane są corocznie imprezy, takie jak:

- Międzyszkolny konkurs piosenki osób niepełnosprawnych,
- Międzyszkolny konkurs recytatorski dla uczniów szkół podstawowych,
- Dzień Godności Osób z Niepełnosprawnością Inteligektualną,
- Festyn Zdrowia,
- Festyn Regionalny,
- Dzień z Obroną Cywilną,
- Festyn Ekologiczny,
- I Dzień Wiosny,
- Dzień Sportu Szkolnego,
- Dzień Dziecka,
- Bal Karnawałowo- Noworoczny,
- akademie okolicznościowe,
- imprezy klasowe zgodne z kalendarzem (Mikołajki, Wigilie klasowe, Andrzejki)
- konkursy szkolne: najładniejsza klasopracownia, konkursy plastyczne, ortograficzne, matematyczne, „Góra grosza”.

Obchodny Dnia Godności Osoby z Niepełnosprawnością Inteligektualną

- Uczniowie szkoły biorą także udział w imprezach zewnętrznych, tj.
- Konkurs ortograficzny dla uczniów gimnazjów specjalnych w Żerkowie,
  - Międzyszkolny konkurs dla uczniów gimnazjów,
  - Dni Integracji w Krotoszynie,
  - Przegląd Młodych Talentów w Ostrzeszowie,
  - Zawody sportowe dla uczniów szkół specjalnych,

W szkole działa 18 Drużyna Harcerska Nieprzetartego szlaku, która bierze udział w następujących imprezach:

- Festyn Rodzinny- Pożegnanie Lata
- Turniej Piłkarski o Puchar Komendanta Hufca w Ostrowie Wlkp.
- Wigilia Harcerska
- Złot Drużyn Nieprzetartego Szlaku
- Turniej Sprawnościowy dla Zuchów i Harcerzy –Tygrysek

Szkoła na co dzień współpracuje z instytucjami działającymi na terenie Powiatu pleszewskiego:

1. Zespół Szkół Technicznych- w ramach programu „Pomost Przyjaźni”
2. Zespół Szkół Usługowo- Gospodarczych
3. Zespół Szkół Publicznych Nr 2 i 3
4. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
5. Ośrodek Wsparcia
6. Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna
7. Środowiskowy Dom Samopomocy.

Rodzinna opieka zastępcza

Znaczącą część podopiecznych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie i Ośrodków Pomocy Społecznej stanowią rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi. Z tego powodu ze wsparcia pomocy społecznej skorzystały 373 rodziny. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z innymi dysfunkcjami, takimi jak:

- uzależnienie od środków psychoaktywnych,
- przemoc domowa ,
- zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych (bezrobocie, odejście, zgon współmałżonka),
- problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich, zawodowych wyrażające się m. in. w postaci niedojrzałości emocjonalnej, problemach we współżyciu z ludźmi, trudnościach adaptacyjnych, niezaradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- problemy wychowawcze w środowisku rodzinnym, szkolnym ujawniające się w postaci zachowań buntowniczych, agresywnych, konfliktowych, łamania przez dzieci i młodzież panujących obyczajów, norm i wartości.

Środowisko rodzinne jest pierwszym środowiskiem wychowawczym w życiu dziecka. Tu nawiązuje ono kontakty z innymi ludźmi i zdobywa pierwsze doświadczenia z dziedziny współżycia społecznego.

Zaburzona struktura rodziny, często spotykana wśród świadczeniobiorców ośrodków, niekorzystnie wpływa na sytuację dziecka, na jego więź z rodziną. Rodziny podopiecznych ośrodków odznaczają się często zaburzoną strukturą w postaci nieustabilizowanych formalnie i społecznie związków, rozkładem pożycia małżeńskiego, częstymi zmianami partnerów, występuje w nich przemoc skierowana na partnera lub dzieci.

W rodzinach zaburzonych rodzicom brakuje umiejętności tworzenia właściwego klimatu życia rodzinnego, rozładowania napięć powstałych poza domem, właściwych wzorców komunikacji i dawania rodzinie poczucia bezpieczeństwa, obdarzania dzieci uwagą.

Rodziny te często żyją w takich społecznościach, które nie chcą ingerować w życie innych lub nie potrafią pomóc, gdyż same nie posiadają właściwych wzorców.

W wielu sytuacjach dzieci pozostawione są same sobie, większość wolnego czasu spędzają wśród rówieśników na podwórku, częściej pojawiają się u nich problemy w szkole (mniej czasu poświęcają na przygotowanie się do lekcji, przeżywają więcej porażek szkolnych w efekcie czego rezygnują z podejmowania wysiłku w zdobywaniu wiedzy), w takiej sytuacji rodzice nie pomagają, lecz podwyższają wymagania w stosunku do ocen i zachowania dziecka lub też w ogóle przestają się nim interesować.

Dzieci odrzucane przez środowisko rodzinne szukają akceptacji wśród rówieśników, łączą się w grupy subkulturowe, zaczynają wagarować, uciekać z domu i popadać w konflikt z prawem.

Problemy opiekuńczo- wychowawcze, przemoc w rodzinie, konflikty międzypokoleniowe wielokrotnie są przyczyną umieszczenia dzieci i młodzieży w placówkach opiekuńczo- wychowawczych lub resocjalizacyjnych, a dla dorosłych ofiar rodzinnej przemocy są powodem szukania schronienia i porad w placówkach i organizacjach pomocowych.

Wiodącą myślą strategii pomocy rodzinie z problemami opiekuńczo-wychowawczymi jest konieczność systemowego podejścia do pracy z rodziną i kompleksowego oddziaływania na nią. Rodzina jest dynamiczną, społeczną całością, jej elementy są ze sobą w interakcji i we wzajemnej zależności.

Dlatego też założono, że nie wystarczy zajmować się tylko dziećmi w celu poprawienia ich funkcjonowania, lecz całą rodziną, która potrzebuje wszechstronnej diagnozy i pomocy. Mając na uwadze dobro dziecka i rodziny należy kierować się zasadami:

- pomoc powinna być wczesna i mieć charakter profilaktyczny, ochronny i aktywizujący jednostkę lub rodzinę do poszukiwania samodzielnych rozwiązań,
- opieka i pomoc powinny być zorganizowane w środowisku bliskim dziecku; w rodzinie, w szkole, tak, aby umożliwiały mu wzrastanie i rozwój w naturalnych warunkach rodzinnych, kulturowych i społecznych,
- w przypadku udzielenia pomocy zakłada się stopniowe zmniejszanie jej intensywności, zmianę charakteru pomocy z intencyjnej na stymulującą i wspierającą.

Z powodu narastających w naszym powiecie problemów sieroctwa społecznego, rosnącej przestępczości wśród nieletnich, przemocy w rodzinie powodującej odbieranie dzieci przez sąd opiekuńczy, ważnym czynnikiem w procesie rozwiązywania tych problemów było stworzenie profesjonalnego systemu opieki nad dzieckiem. Odpowiednie warunki zapewnić można poprzez umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej lub w Rodzinnym Domu Dziecka. Daje to poczucie bezpieczeństwa i pozwala dziecku, które do tej pory poznało jedynie agresję i przemoc, zrozumieć, że jest otoczone przyjaźnią nastawionymi wobec niego ludźmi.

Rodzina zastępcza jest formą całkowitej, okresowej opieki nad dzieckiem osieroconym lub z innych przyczyn pozbawionej opieki rodziców biologicznych. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie sprawuje nadzór nad 55 rodzinami zastępczymi, w których umieszczonych jest 93 dzieci. Dzieci są w różnym wieku, uczęszczają do szkół podstawowych i gimnazjalnych, a 26 wychowanków otrzymuje środki na kontynuację nauki w szkole średniej i wyższej. Dzieci umieszczone są zarówno w rodzinach zastępczych spokrewnionych, jak i niespokrewnionych.

Rodziny zastępcze objęte są pomocą finansową i merytoryczną przez PCPR, które nadzoruje proces wychowania umieszczonych w nich dzieci. Pracownicy przynajmniej raz w roku, a w sytuacjach szczególnych częściej, odbywają wizyty w domach, przeprowadzają wywiad środowiskowy i omawiają problemy opiekuńczo-wychowawcze dzieci. Ponadto w każdej trudnej sytuacji pracownicy PCPR służą pomocą, udzielają porad i starają się wspierać w rozwiązywaniu problemów. W celu wymiany doświadczeń pomiędzy samymi rodzicami, przekazywania informacji o zmianach w przepisach dotyczących opieki zastępczej i omówienia bieżących spraw dotyczących wychowanków centrum organizuje szkolenia wszystkich rodzin zastępczych.

Utrzymujemy także kontakt ze szkołami, do których uczęszczają wychowankowie rodzin zastępczych. Pedagodzy szkolni i wychowawcy przekazują informację o problemach i kłopotach dotyczących dzieci, o dłuższych nieobecnościach w szkole i o osiągniętych wynikach w nauce.

W celu podtrzymywania i wzmacniania więzi pomiędzy dzieckiem a rodziną naturalną pracownicy utrzymują kontakt z rodzicami biologicznymi, na bieżąco śledzą ich sytuację życiową.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w celu rozwijania i tworzenia banku profesjonalnych, niespokrewnionych rodzin zastępczych, prowadzi nabór kandydatów, a następnie kwalifikuje ich na szkolenie dla rodziców zastępczych. Kurs prowadzony jest według programu Pride i może uczestniczyć w nim osoba lub małżeństwo spełniające odpowiednie warunki wymagane przez ustawodawcę. Po odbyciu szkolenia rodzice otrzymują certyfikat o gotowości pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Dzięki temu możliwe jest tworzenie lokalnego systemu opieki nad dzieckiem. Wychowankowie pozbawieni opieki rodziców, mogą zostać umieszczeni w rodzinie niespokrewnionej, unikając w ten sposób pobytu w domu dziecka.

Umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej jest najlepszym dla niego rozwiązaniem, ponieważ stwarza idealne, bezpieczne i pozbawione instytucjonalnych zasad warunki rozwoju i wychowania. Środowisko rodzinne jest najlepszym z możliwych wyborów, daje mu szansę na właściwy rozwój i przygotowanie do samodzielnego życia w przyszłości.

Organizacje pozarządowe, z którymi współpracuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie

W celu realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej PCPR współpracuje z następującymi organizacjami i stowarzyszeniami:

1. Stowarzyszenie Pomocy Rodzinom Zagrożonym i Osobom Niepełnosprawnym oraz Współpracy z Zagranicą w Pleszewie.
2. Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Kultury, Sportu i Turystyki w Gizalkach.
3. Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie Gminy Gizalki.
4. Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Zarząd Miejsko- Gminny w Pleszewie.
5. Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Pleszewie.
6. Stowarzyszenie „Mieszkańcom Gminy Gołuchów”.
7. Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci „Promyk” w Broniszewicach.
8. Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci im. Jana Pawła II w Czerminie.
9. Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie Gminy Chocz.
10. Stowarzyszenie Promocji Zdrowia w Pleszewie.

11. Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów – Zarząd Rejonowy w Pleszewie.
12. Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci „Lato z Solidarnością”.
13. UKS „Tobruk” w Tomicach.
14. Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci o Specjalnych Potrzebach Opiekuńczych „Dom” w Pleszewie.
15. Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „Klaudiusz”.
16. Wiejskie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „Pomocna Dłoń” w Gizawkach.
17. Wspólnota „Wiara i Światło” w Pleszewie.
- 18 Fundacja Dzieci Specjalnej Troski w Pleszewie.

We współpracy ze stowarzyszeniami Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie realizuje zadanie w zakresie organizowania letniego wypoczynku dzieci i młodzieży. Latem 2005 roku odbył się kolejny, już 5 obóz integracyjno-terapeutyczny w Ośrodku Zespołu Placówek Wspierania Rodziny „Szansa” w miejscowości Kosewo położonej nad jeziorem powidzkim.

Organizatorem obozu było Stowarzyszenie Pomocy Rodzinom Zagrożonym i Osobom Niepełnosprawnym oraz Współpracy z Zagranicą. W obozie uczestniczyło 105 osób w tym 55 dzieci niepełnosprawnych z Ośrodka Wsparcia w Pleszewie, Szkoły Specjalnej w Pleszewie, Domu Pomocy Społecznej w Broniszewicach oraz dzieci z Domu Dziecka w Pleszewie, a także dzieci z rodzin z terenu powiatu pleszewskiego. W trakcie obozu dzieci uczestniczyły w plenerach malarskich, brały udział w wielu grach i zajęciach sportowych, korzystały z możliwości kąpieli w jeziorze, co dla wielu z nich było atrakcyjną formą spędzenia wakacji.

W czasie obozu organizowane były, także wycieczki do pobliskich, atrakcyjnych miejscowości, takich jak: Gniezno, Biskupin, Licheń, Łąd. W trakcie pobytu przeprowadzone zostały cykle szkoleń i pogadanek dotyczących profilaktyki antyuzależnieniowej i z zakresu przeciwdziałania przemocy.

Stowarzyszenie organizuje ponadto corocznie:

- Konkurs Ekologiczny,
- Imprezy integracyjne (Dzień Sponsora, Dzień Godności Osoby z Niepełnosprawnością Intelktualną),
- pomoc dla najuboższych rodzin z terenu Powiatu Pleszewskiego,
- pomoc żywnościową ze środków unijnych PAED,
- Zająček i Mikołaj dla najuboższych.

Współpraca ze stowarzyszeniami polega na przekazywaniu informacji o możliwościach ubiegania się o środki finansowe, o szkoleniach organizowanych dla stowarzyszeń, o konkursach ogłaszanych dla organizacji pozarządowych itp.

Rozdział II

Diagnoza problemów społecznych powiatu pleszewskiego

Analiza materiałów i informacji, którymi dysponują GOP-sy, PUP pozwala ujawnić, że głównymi problemami występującymi na terenie naszego powiatu wymagającymi podjęcia aktywnych działań w sferze społecznej są:

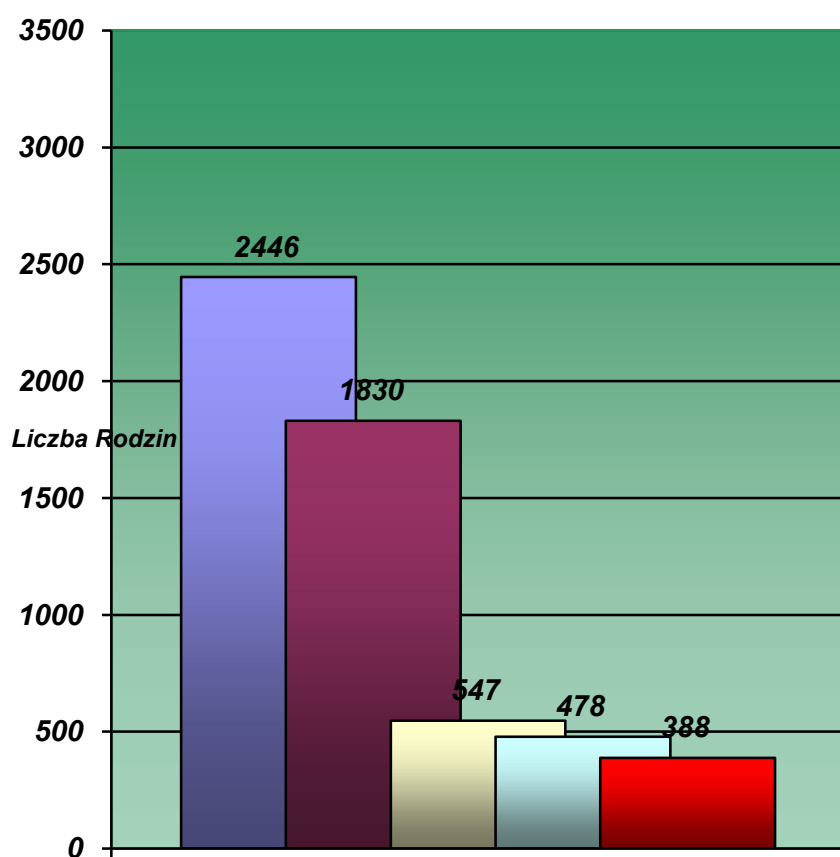
- ubóstwo,
- bezrobocie,
- bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych,
- niepełnosprawność,
- uzależnienie,
- starość,
- długotrwała lub ciężka choroba,
- zjawisko przemocy w rodzinie.

Pomocy instytucji i organizacji działających na rzecz rozwiązywania problemów społecznych wymagają również osoby z trudnościami w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego, osoby bezdomne, osoby dotknięte alkoholizmem, sieroctwem i narkomanią. Ważne miejsce w działalności tych instytucji zajmować musi potrzeba ochrony macierzyństwa.

Wykres 1 obrazuje najczęstsze przyczyny udzielania pomocy przez Ośrodki Pomocy Społecznej.

Wykres 1

Najczęstsze przyczyny przyznania pomocy przez Ośrodki Pomocy Społecznej

Liczba rodzin - stan na 30.06.2005

1. Ubóstwo

Z wykresu wynika, że najczęstszym powodem zwracania się o pomoc do ośrodków pomocy społecznej na terenie naszego powiatu jest ubóstwo rodzin. Jest to wynikiem zmian ustrojowych i gospodarczych. Przewaga rodzin dotkniętych ubóstwem zamieszkuje tereny wiejskie, gdzie wcześniej funkcjonowały PGR-y. Ponadto duża liczba zakładów pracy uległa likwidacji, a co za tym idzie znacznie wzrósł poziom bezrobocia. Rodziny pozostały bez środków do życia, a często jedynymi źródłami utrzymania są świadczenia otrzymywane z ośrodków pomocy społecznej, tj: zasiłki stałe, okresowe i świadczenia rodzinne. Dzieci z rodzin dotkniętych problemem ubóstwa mają możliwość korzystania z nieodpłatnych posiłków wydawanych w szkołach, z organizowanego przez samorząd gminny wypoczynku letniego i zimowego, a także z pomocy przy zakupie pomocy naukowych i podręczników szkolnych.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej jednym z warunków otrzymania świadczenia jest spełnienie tzw. kryterium dochodowego, zatem można domniemywać, że prawie wszystkie osoby korzystające z pomocy społecznej to osoby ubogie.

Przyznanie pomocy ze względu na ubóstwo – stan na dzień 30.06.2005r.

Lp.	Gmina	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach ogółem	w tym liczba osób w rodzinach na wsi
1.	Chocz	-	-	-
2.	Czermin	138	539	138
3.	Dobrzyca	-	-	-
4.	Gizałki	242	982	982
5.	Gołuchów	268	1.004	1.004
6.	Pleszew	1.798	6.589	1.015
Razem :		2.446	9.114	3.139

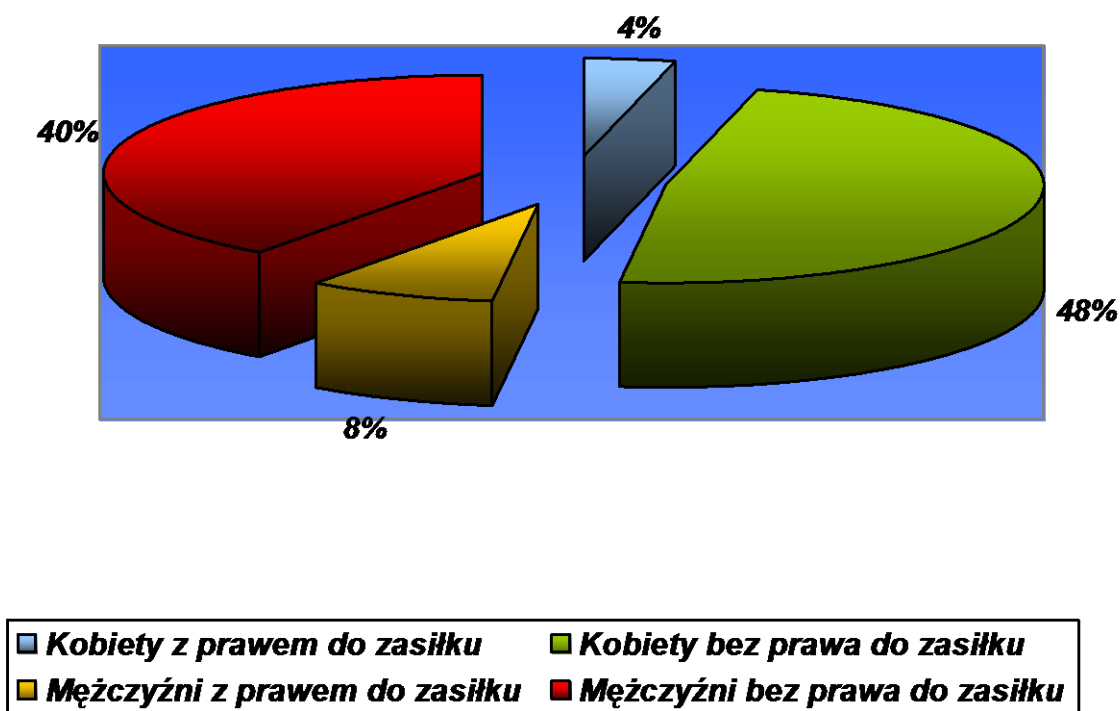
Z powyższej tabeli wynika, że **3.139** osób korzystających z pomocy ze względu na ubóstwo to osoby zamieszkujące na wsi.

2. Bezrobocie

Bezrobocie jest w powiecie pleszewskim zjawiskiem, które dotyka szerokie kręgi społeczne. Straty i skutki społeczne, które powoduje są trudne do oszacowania. Pojawiająca się niepokojąca skala degradacji dużych grup społecznych prowadzi do całkowitego zubożenia osób bezrobotnych, a także ich rodzin. Utrata pracy, przejście na zasiłek, z kolei jego utrata i korzystanie z pomocy społecznej – prowadzą do ubóstwa ze wszystkimi tego konsekwencjami.

Strukturę bezrobocia w powiecie pleszewskim przedstawia wykres 2.

**Wykres 2 Struktura bezrobocia
w powiecie pleszewskim**

Przyznanie pomocy ze względu na bezrobocie – stan na 30.06.2005r.

Lp.	Gmina	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	w tym liczba osób w rodzinach na wsi
1.	Chocz	505	930	930
2.	Czermin	116	470	116
3.	Dobrzyca	253	988	988
4.	Gizałki	165	667	667
5.	Gołuchów	193	720	720
6.	Miasto i Gmina Pleszew	598	2.080	334
Razem :		1.830	5.855	3.755

Zarejestrowani bezrobotni według podziału na gminy i miasto Pleszew – stan na 30.06.2005r.

Lp.	Gmina	Liczba bezrobotnych		Bezrobotni z prawem do zasiłku	
		Ogółem	kobiety	Ogółem	Kobiety
1.	Chocz	608	344	69	16
2.	Czermin	519	272	62	20
3.	Dobrzyca	692	414	102	44
4.	Gizałki	544	303	82	34
5.	Gołuchów	851	488	94	29
6.	Pleszew Miasto	1.832	1.030	213	79
7.	Pleszew Wieś	1.265	720	147	42
Razem :		6.311	3.571	769	294

Struktura bezrobotnych według wieku, poziomu wykształcenia, stażu pracy i czasu pozostawania bez pracy – stan na dzień 30.06.2005r.

Wyszczególnienie		Liczba bezrob.	Z tego wg czasu pozostawania bez pracy w miesiącach						Liczba Bezrob. Kobiet	Z tego wg czasu pozostawania bez pracy w miesiącach					
			Do 1	1-3	3-6	6-12	12-24	Pow. 24		Do 1	1-3	3-6	6-12	12-24	Pow. 24
W I E K	15-17	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	18-24	1981	279	299	270	391	417	325	1105	154	180	126	187	238	220
	25-34	1996	94	154	286	296	327	839	1194	47	73	134	130	186	624
	35-44	1176	64	72	124	139	192	585	667	29	21	36	57	97	427
	45-54	969	29	62	96	105	154	523	536	8	22	36	45	79	346
	55-59	167	6	19	14	14	22	92	69	2	6	1	1	7	52
	60-64	22	-	2	1	3	3	13	-	-	-	-	-	-	-
W Y K S Z T A Ł C E N I E	wyższe	178	19	26	48	44	18	23	126	14	17	37	32	11	15
	police- alne i średnie zawodowe	1810	231	251	229	260	308	531	1256	144	162	130	156	236	428
	średnie ogólnoksz.	294	31	50	35	46	44	88	240	22	39	28	37	37	77
	zasadnicze zawodowe	2599	132	195	331	400	482	1059	1246	43	54	93	135	224	697
	podstawowe i niepełne podstawowe	1430	59	86	148	198	263	676	703	17	30	45	60	99	452
S T A Ź P R A C Y	Do 1 roku	827	46	46	93	159	200	283	17	28	21	47	78	114	229
	1-5	1440	83	113	208	235	252	549	833	37	50	105	110	147	384
	5-10	1033	56	94	150	154	168	411	551	22	36	60	62	89	282
	10-20	1012	53	70	115	118	154	502	582	25	24	31	47	82	373
	20-30	434	24	36	67	54	80	173	124	4	7	13	13	27	60
	30 lat i więcej	78	2	17	16	15	11	17	2	-	-	1	1	-	-
	Bez stażu	1487	208	232	142	213	250	442	962	124	164	76	109	148	341
OGÓŁEM		6311	472	608	791	948	1115	2377	3571	240	302	333	420	607	1669

Z doświadczeń pracowników Ośrodków Pomocy Społecznej wynika, że bezpośrednim i najbardziej widocznym skutkiem bezrobocia jest obniżenie standardu materialnego rodziny, co wręcz wymusza konieczność korzystania z pomocy społecznej. Mniej widoczne, lecz nie mniej zagrażające spójności rodziny są skutki psychologiczne bezrobocia.

Bezrobocie powoduje bowiem zmianę sytuacji społecznej i emocjonalnej całej rodziny, zarówno dorosłych jak i dzieci. Częstym zjawiskiem jest izolacja społeczna, ograniczone zostają kontakty interpersonalne wszystkich członków rodziny bezrobotnego zarówno ze znajomymi, jak i z dalszą rodziną. Bezrobocie wpływa także niekorzystnie na układ stosunków wewnątrzrodzinnych, przy czym okazuje się, że bezrobocie mężczyzn ma znacznie bardziej negatywne skutki dla rodziny niż bezrobocie kobiet. Bezrobotny mężczyzna doświadcza obniżenia swojej pozycji w rodzinie, utraty autorytetu i silnej frustracji, które powodują sięganie po alkohol, co wśród bezrobotnych staje się zjawiskiem szeroko rozpowszechnionym.

Ponadto daje się zauważyć, że kobiety mimo lepszego wykształcenia niż mężczyźni odczuwają większe trudności ze znalezieniem zatrudnienia. Wykształcenie, co jest zrozumiałe jeszcze bardziej niż płeć i wiek różnicuje sytuację bezrobotnego na rynku pracy.

Wśród bezrobotnych dominują osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym, drugie miejsce zajmują osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym, a następnie podstawowym i niepełnym podstawowym. Stosunkowo w najmniejszym stopniu bezrobocie dotyka osoby z wyższym wykształceniem.

W 2005 roku spośród wszystkich świadczeniobiorców pomocy społecznej na terenie Powiatu Pleszewskiego, **1.830** klientów stanowiły osoby dotknięte problemem bezrobocia.

Bezrobocie rozumiane jako zjawisko towarzyszące gospodarce rynkowej, oznaczające brak pracy zarobkowej dla osób zdolnych do jej wykonywania i deklarujących chęć jej podjęcia – na przestrzeni ostatnich 7 lat stało się w Polsce jednym z głównych problemów społecznych.

Wprowadzenie zasad gospodarki rynkowej spowodowało załamanie się także pleszewskiego rynku pracy. Jako główne przyczyny narastania bezrobocia w naszym powiecie można wymienić:

1. likwidacja nierentownych zakładów,
2. likwidacja PGR-ów,
3. wyż demograficzny powodujący bezrobocie wśród ludzi młodych,
4. niewystarczająca dynamika rynku pracy w procesie tworzenia nowych miejsc pracy.

Okres bezrobocia członka rodziny jest dla wielu gospodarstw domowych szczególnie trudny. W szybkim czasie pojawiają się problemy finansowe, rodzi się konieczność szukania doraźnych metod poprawy sytuacji ekonomicznej rodziny. Liczba rodzin korzystających z pomocy finansowej ośrodków z powodu bezrobocia w latach 1999 – 2005 miała tendencję wzrostową.

Brak zatrudnienia negatywnie wpływa nie tylko na ekonomiczną kondycję rodzin, ale także na pozamaterialne kwestie życia rodzinnego. Przymusowe pozostawanie bez pracy oraz niemożność znalezienia ponownego zatrudnienia powoli i systematycznie pozbawiają człowieka poczucia własnej wartości. Stres i utrata stabilizacji powodują często niemożność podejmowania racjonalnych, a niekiedy jakichkolwiek decyzji. Pojawia się apatia i zniechęcenie.

Okres bezrobocia oznacza radykalną zmianę rozkładu czasu w ciągu dnia. Bezrobotni mężczyźni w desperacji sięgają po używki, głównie w celu rozładowania stresu. Osoby bardziej aktywne i twórcze starają się wykorzystać swój czas, jeżeli dostrzegają szansę poprawy swojej sytuacji na rynku pracy, podnoszą swoje kwalifikacje, biorą udział w kursach przekwalifikujących, korzystają z poradnictwa zawodowego w Powiatowym Urzędzie Pracy.

Bezrobocie naraża rodzinę na szereg niedogodności, sublimację wielu ważnych potrzeb, niewłaściwe kształtowanie osobowości jej członków. Praca zawodowa wyznacza bowiem postawy i zachowanie dzieci, system stosowanych przez nich ocen, kontakty ze środowiskiem rówieśniczym, uznawane przez nie wartości czy preferowane cele.

Dążenia dzieci i młodzieży są silnie związane z pozycją zawodową rodziców, a otaczająca rzeczywistość postrzegana jest przez pryzmat ich pracy zawodowej. Zmiany w statusie zawodowym choćby jednego z rodziców nie pozostają więc bez wpływu na dokonywaną przez młodych ludzi ocenę rzeczywistości oraz własnej ich pozycji.

Ponadto skutki bezrobocia odczuwane są bardzo silnie przez dzieci, które czując gorszą sytuację materialną rodziny izolują się w środowisku, co stanowi dotkliwe ograniczenie naturalnych potrzeb związanych z rozwojem intelektualnym i społecznym. Zawęża się krąg zainteresowań rówieśniczych, dzieci przestają być zapraszane do wspólnej nauki i zabawy. Dzieci popadają w sytuacje konfliktowe w szkole, z wychowawcami i nauczycielami, co w konsekwencji prowadzi do poważnych problemów opiekuńczo – wychowawczych. Osłabienie autorytetu rodziców będące skutkiem bezrobocia powoduje zachwianie systemu wartości młodego pokolenia, niechętny stosunek do wykształcenia, uczciwej pracy, godnego życia i spójności rodziny.

3. Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego

Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego według stanu na dzień 30.06.2005r.

Lp.	Gmina	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach ogółem	w tym liczba osób w rodzinach na wsi
1.	Chocz	22	71	71
2.	Czermin	31	172	172
3.	Dobrzyca	-	-	-
4.	Gizałki	-	-	-
5.	Gołuchów	179	812	812
6.	Miasto i Gmina Pleszew	315	1.534	182
Razem :		547	2.589	1.237

Znaczną część klientów pomocy społecznej stanowią rodziny z trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi. Najczęściej niezaradność w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z innymi dysfunkcjami takimi jak: przemoc domowa, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich, zawodowych wyrażające się między innymi w postaci niedojrzałości emocjonalnej, problemach we współżyciu z ludźmi, trudnościach adaptacyjnych, niezaradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Problemy wychowawcze w środowisku rodzinnym i szkolnym ujawniają się w postaci zachowań buntowniczych, agresywnych, konfliktowych, łamania przez dzieci i młodzież panujących obyczajów, norm i wartości.

PCPR jako zadanie własne powiatu ma powierzone zapewnienie opieki nad dzieckiem i młodzieżą w przypadku wymagającym wsparcia instytucjonalnego. Ponadto dziecku pozbawionemu całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej PCPR zapewnia wychowanie w rodzinie zastępczej.

Pracownicy socjalni z Ośrodków Pomocy Społecznej na bieżąco mogą konsultować pojawiające się problemy z pracownikami PCPR, pracownikami Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Pleszewie i każdym pedagogiem szkolnym na terenie powiatu.

4. Niepełnosprawność i długotrwała choroba

Według uchwalonej przez Sejm Karty Praw Osób Niepełnosprawnych z 01.08.1997r. „osobą niepełnosprawną jest osoba, której sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa, trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych”.

Mówiąc o osobach niepełnosprawnych, mamy na myśli osoby posiadające stopień niepełnosprawności orzeczony: przez Zespół ds. Orzekania o Stopniu niepełnosprawności, Komisje przy ZUS, KRUS, lub inne osoby z dysfunkcjami fizycznymi, psychicznymi i umysłowymi. Osoby niepełnosprawne stanowią w Polsce dość liczną społeczność, stanowi bowiem ponad 14 % ogółu ludności.

Choroba i niepełnosprawność to czynniki, które prowadzą do pogorszenia kondycji finansowej każdej rodziny, bez względu na jej przynależność społeczno – zawodową i miejsce zamieszkania. Sytuacja ta, to z jednej strony efekt wydatków na leczenie, rehabilitację i różnego typu świadczenia będące udziałem rodzin, w których żyją osoby z ograniczoną przez chorobę sprawnością, z drugiej zaś strony przyczyną jest ograniczenie dochodów w wyniku utraty pracy oraz renta inwalidzka osoby niepełnosprawnej. Ponadto ograniczenie aktywności zawodowej i możliwości zarobkowych innych członków rodziny zobowiązanych do świadczeń opiekuńczych.

Brak konstruktywnego rozwiązania bieżącej sytuacji kryzysowej powoduje potrzebę wypracowania warunków aktywizujących zarówno samą osobę niepełnosprawną jak i jej rodzinę. Rodzina, w której występuje niepełnosprawność wymaga kompleksowego wsparcia.

Problemy niepełnosprawnej części naszego społeczeństwa wiążą się głównie z ograniczonymi możliwościami oprotezowania i zakupu sprzętu ułatwiającego komunikowanie się i samoobsługę, kosztowną i trudno dostępną rehabilitację.

Niepełnosprawni spotykają się również z problemami psychologicznymi i społecznymi, które wiążą się z trudnościami akceptacji samego siebie i swoich schorzeń oraz z brakiem zrozumienia ze strony ludzi zdrowych.

W związku z koniecznością realizacji zadań postawionych przed pomocą społeczną, a także koniecznością wypracowania nowych form pomocy, w tym również pomocy dla osób niepełnosprawnych niezbędne jest profesjonalne i systemowe diagnozowanie w skali powiatu problemu niepełnosprawnych.

Zadania dotyczące pomocy dla osób niepełnosprawnych realizowane są przez jednostki podległe resortom: zdrowia, edukacji, pracy i polityki socjalnej. Ważnym elementem realizacji zadań jest koordynacja działań wszystkich jednostek z terenu powiatu.

Rolę koordynatora z ramienia samorządu powiatu pełni Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie, w którego strukturze organizacyjnej utworzono Sekcję do Spraw Osób Niepełnosprawnych. Utworzono również Powiatową Społeczną Radę do Spraw Osób Niepełnosprawnych, która koordynuje działania na rzecz społeczności osób niepełnosprawnych.

Wykaz osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy społecznej z terenu powiatu pleszewskiego według stanu na dzień 30.06.2005r.

Gmina	Ludność ogółem	Osoby niepełnosprawne korzystające pomocy społecznej			Orzeczona niepełnosprawność			
		Ogółem	w tym		Dzieci do lat 16	Znaczny stopień niepełnosprawności	Umiarkowany stopień niepełnosprawności	Lekki stopień niepełnosprawności
			mężczyźni	kobiety				
Chocz	4.863	130	68	62	26	19	75	10
Czermin	4.978	531	238	293	50	143	202	136
Dobrzyca	8.470	730	400	330	40	150	230	310
Gizałki	4.693	244	135	109	48	11	129	56
Gołuchów	9.859	954	527	427	81	162	285	426

Zarówno dzieci jak i dorośli zamieszkali na terenie powiatu mogą korzystać z pomocy organizacji pozarządowych, placówek służby zdrowia i oświaty działających na rzecz osób niepełnosprawnych. Specjalistyczną opiekę i pomoc dzieciom zapewnia Ośrodek Wsparcia dla Osób Niepełnosprawnych Intelktualnie działający przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie. Prowadzenie zajęć dydaktycznych dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim, umiarkowanym, znacznym i głębokim realizuje Zespół Szkół Specjalnych, który obejmuje swym zasięgiem powiat pleszewski.

Dzieci w wieku przedszkolnym mają możliwość funkcjonowania w środowisku rówieśniczym dzięki istniejącemu przedszkolu im. Misia Uszatka w Pleszewie, z oddziałem integracyjnym.

Sieć placówek pomocy społecznej działających na rzecz osób niepełnosprawnych obejmuje:

- Dom Pomocy Społecznej w Pleszewie dla osób przewlekle somatycznie chorych i przewlekle psychicznie chorych ,
- Dom Pomocy Społecznej w Broniszewicach dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie,
- Dom Pomocy Społecznej w Fabianowie dla przewlekle psychicznie chorych kobiet,
- Warsztat Terapii Zajęciowej w Nowolipsku,
- Warsztat Terapii zajęciowej w Kucharach,
- Warsztat Terapii zajęciowej w Gizałkach,
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Pleszewie,
- Ośrodek Wsparcia dla Osób Niepełnosprawnych Intelktualnie w Pleszewie,
- Filia Ośrodka Wsparcia z miejscami całodobowymi w Pleszewie,
- Zespół Szkół Specjalnych w Pleszewie,
- Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych.

5. Uzależnienia

A/ Alkoholizm

Kolejnym problemem społecznym występującym w w skali kraju jest alkoholizm. Z badań GUS-u wynika, że w 2001 roku średnie spożycie w przeliczeniu na 1 mieszkańca kształtowało się na poziomie ok. 6,25 litra 100% alkoholu. Wyniki badań wskazują tendencję spadkową w ilości spożywanego alkoholu, przy założeniu, że 30 % sprzedaży wyrobów spirytusowych i winnych dokonuje się poza obiegiem rejestrowanym, rzeczywiste rozmiary średniej konsumpcji w 2001 roku można oszacować na poziomie około 7,5 litra 100% alkoholu na 1 mieszkańca. Wskaźnik spożycia alkoholu na 1 mieszkańca nie oddaje jednak złożoności tego zjawiska i zróżnicowania istniejącego między różnymi grupami konsumentów. Najważniejsze polskie problemy alkoholowe to:

a) samoniszczenie osób uzależnionych od alkoholu

W każdej gminie na terenie naszego powiatu działają Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, gdzie można uzyskać stosowną pomoc. Ponadto w Pleszewie funkcjonuje Poradnia Odwykowa, która świadczy profesjonalną pomoc terapeutyczną i psychologiczną.

Z informacji uzyskanych z Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej wynika, że tylko niewielki procent osób dotkniętych problemem nadużywania alkoholu zgłasza się dobrowolnie do ośrodków w celu uzyskania stosownej pomocy i dobrowolnie podejmuje leczenie w poradni odwykowej. Można zatem domniemywać, że zarówno dane ośrodków, jak i oficjalna wiedza na temat osób uzależnionych jest „zakłamana”.

b) uszkodzenia zdrowia u dorosłych osób nadmiernie pijących

Znaczna część pacjentów leczących się w placówkach podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej z powodu zaburzeń układu trawiennego, krążenia, neurologicznego, chorób płuc, nowotworów, urazów itd., nadużywa alkoholu – jak podaje Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA)dotyczy to około 2,5 – 3 mln osób. Stanowi to bardzo poważne obciążenie ekonomiczne dla polskiego systemu ochrony zdrowia, ponieważ leczenie tych pacjentów trwa dłużej i jest mniej efektywne.

c) uszkodzenia rozwoju psychofizycznego pijącej młodzieży

Zdaniem ekspertów poważne szkody związane z piciem alkoholu przez dzieci i młodzież występują u około 10-15% populacji między 15 a 18 rokiem życia ale rozmiary realnym zagrożeniem są znacznie wyższe. W okresie 1995 -1999 dynamika wzrostu napojów alkoholowych należała do najwyższych w Europie. Badania rynkowe pokazują, że wzrost spożycia w populacji od 15 do 19 r. życia jest istotnym źródłem wysokich zysków przemysłu piwnego. Zwiększa się zakres szkolnych i środowiskowych programów profilaktycznych (w 2001 roku uczestniczyło w nich 1.300 tys. uczniów i 160 tys. rodziców) ale nie stanowią one wystarczającej przeciwwagi dla ekspansji biznesu alkoholowego(źródło: PARPA).

We wszystkich szkołach podstawowych, gimnazjalnych i średnich organizowane są pogadanki o profilaktyce antyuzależnieniowej. W Powiatowej Świetlicy dla Młodzieży Dojeżdżającej organizowane są spotkania, prelekcje i konkursy pod hasłem „Nie palę, nie piję, nie biorę”. Corocznie czynnie uczestniczy w nich młodzież z terenu każdej gminy.

d) szkody występujące u członków rodzin z problemem alkoholowym

Badania PARP-y wskazują, że występują one u około 3-4mln osób (dorosłych i dzieci) i obejmują przede wszystkim schorzenia psychosomatyczne i zaburzenia emocjonalne spowodowane chronicznym stresem i przemocą oraz demoralizację, ubóstwo i obniżenie szans osiągnięcia kariery zawodowej. Programy pomocy rodzinom prowadzonym w placówkach odwykowych obejmują tylko około 30 tys. współzależnionych osób dorosłych. Ponad 70 tys. dzieci alkoholików w Polsce otrzymuje pomoc w placówkach socjoterapeutycznych potrzeby w tym zakresie są co najmniej 10 – krotnie większe. Na terenie naszego powiatu funkcjonuje 1 świetlica socjoterapeutyczna w Choczu, do której uczęszcza 35 dzieci.

e) alkoholowa dezorganizacja środowiska pracy i bezrobotnych

Szkody związane z piciem alkoholu w miejscu pracy obejmują przede wszystkim absencję, wypadki i obniżenie wydajności pracy. Jak podaje PARPA ostatecznie badania wykazują, że spożycie alkoholu w miejscu pracy zmniejszyło się w istotny sposób, jednak w dalszym ciągu stanowi problem. W ogólnopolskim sondażu przeprowadzony w roku 2000 17% badanych przyznaje się do konsumpcji alkoholu w miejscu pracy. Ponadto obserwuje się coraz większą alkoholową patologizację populacji bezrobotnych, co poważnie ogranicza szanse na skuteczną pomoc w przezwyciężaniu bezrobocia i nędzy. W Polsce na terenach o wysokim stopniu bezrobocia brakuje placówek odwykowych i profilaktycznych.

f) naruszenia prawa i porządku przez osoby nietrzeźwe

Do najważniejszych problemów należą tu przede wszystkim

- wpływ nietrzeźwości na popełnianie przestępstw
- przemoc w rodzinach alkoholowych i nietrzeźwość w miejscach publicznych

g) naruszenia prawa związane z handlem napojami alkoholowymi

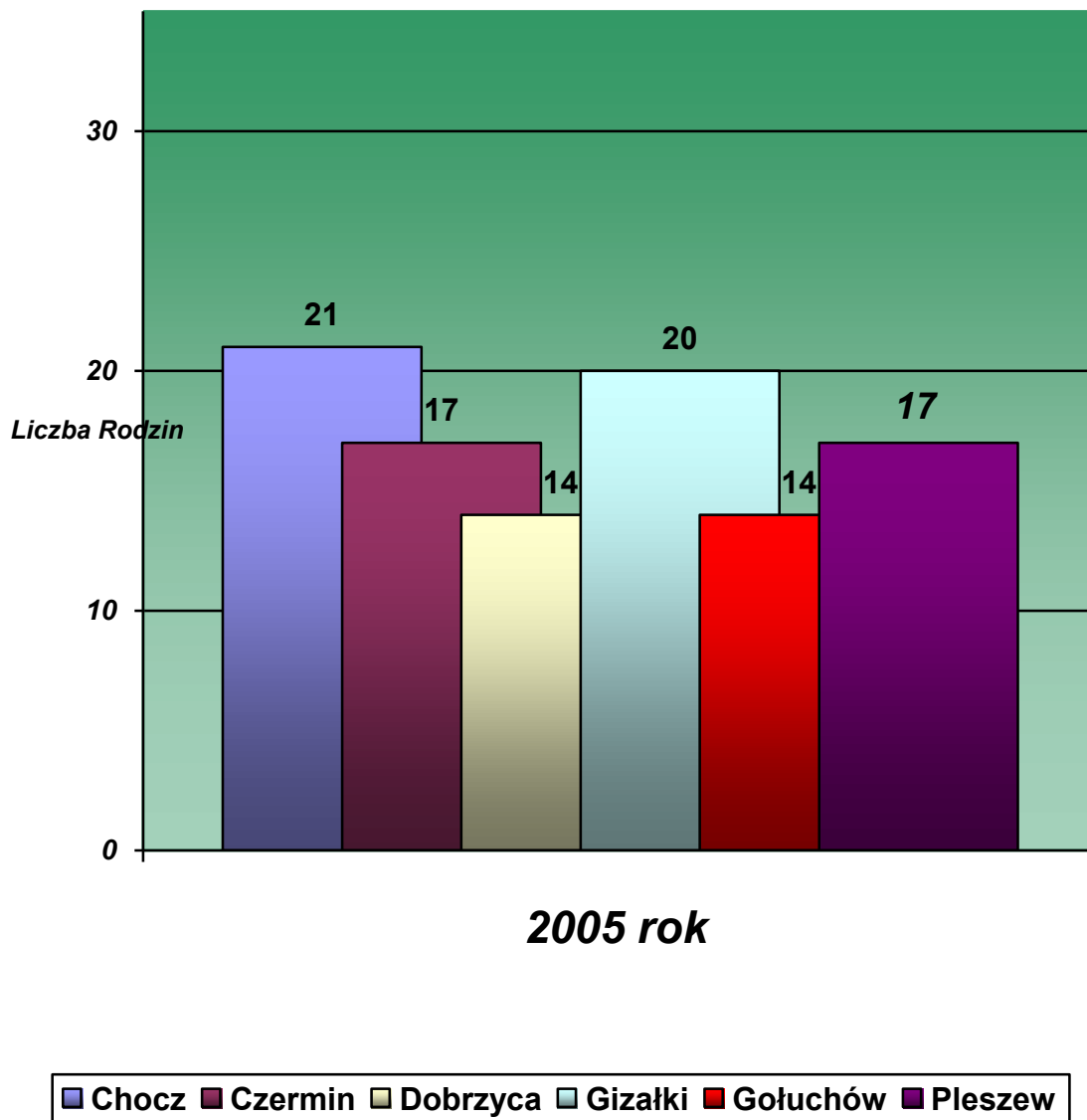
- nielegalny import
- produkcja i sprzedaż napojów alkoholowych osobom nietrzeźwym i nieletnim

Oszacowanie ekonomicznego aspektu polskich problemów alkoholowych, czyli wysokości strat związanych z obecnością alkoholu w naszym życiu jest trudnym zadaniem. Koszty ekonomiczne; tj. koszty leczenia, wypadków drogowych, zaangażowania wymiaru sprawiedliwości, systemu opieki społecznej i ubezpieczeń; przedwczesna umieralność, spadek wydajności pracy i wiele innych (związane z używaniem i nadużywaniem alkoholu w Polsce można szacować na poziomie około 22-35 mld zł rocznie).

Dla porównania wpływy z tytułu podatku akcyzowego od sprzedaży napojów alkoholowych w 2001 roku wyniosły około 6,8 mld zł.

Liczbę rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu w powiecie pleszewskim przedstawia wykres 3.

**Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej
z powodu alkoholizmu**

Z powyższego wykresu wynika, że w 2005 roku wśród świadczeniobiorców Ośrodków Pomocy Społecznej **103** osoby dotknięte były problemem alkoholowym. Nie jest to pełna liczba osób i rodzin z tym problemem, ponieważ bardzo wielu podopiecznych nie uświadamia sobie uzależnienia, ukrywając problem lekceważą przyszłość całej rodziny. Istnieje bowiem realne zagrożenie pojawienia się zjawiska przemocy, koalkoholizmu co stanowi całkowite zagrożenie dla funkcjonowania biologicznego i emocjonalnego wszystkich członków rodziny. Skuteczna pomoc osobom i rodzinom możliwa będzie tylko w przypadku podjęcia leczenia i terapii całej rodziny. Najważniejszym problemem w podejmowaniu działań w tym kierunku jest bierna postawa ludzi uzależnionych. Podopieczni ci mają w większości roszczeniowe postawy, twierdzą, że jeżeli nie pracują to właśnie pomoc społeczna powinna ich utrzymać. Nie chcą pogodzić się z myślą, że zmiany muszą wyjść od nich samych, a środowisko może udzielić tylko wsparcia.

B.Narkomania

Wyniki badań epidemiologicznych opublikowane przez Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii na przestrzeni co najmniej ostatniego dziesięciolecia jednoznacznie wskazują, wzrostową tendencję używania narkotyków wśród młodzieży w różnych regionach świata. Oznacza to, że coraz większa część młodzieży posiada jakieś osobiste doświadczenia z używaniem różnych środków psychoaktywnych. Wzrostowa tendencja, dotycząca ostatniego pięciolecia, jest szczególnie wyrazista w odniesieniu do polskiej młodzieży szkolnej. Obejmuje nie tylko starszą młodzież 17-19-letnią, (część wyników wskazuje, że obecnie co trzecia osoba w tym przedziale wiekowym co najmniej raz użyła narkotyku), ale także osoby, dla których czas intensywnych przemian w biologicznym i psychospołecznym funkcjonowaniu nie tak dawno rozpoczął się. Wyniki badań wskazują, że co najmniej co dziesiąty (a być może - co piąty) 13-15-latek ma za sobą inicjację narkotykową. Oczywiście nie oznacza to, że tak znaczna część młodzieży używa mniej lub bardziej systematycznie narkotyki: dla wielu z nich te pierwsze próby dokonane z ciekawości, pod presją otoczenia, sytuacji, dla zabawy, itp. pozostają na szczęście jedynym doświadczeniem.

W raporcie opublikowanym przez Komendę Powiatową Policji w Pleszewie wynika, że w 2005 roku odnotowano 16 przestępstw z udziałem narkotyków. Dla porównania w 2004 roku liczba ta wynosiła 53 a w 2003 roku 77. Z nieoficjalnych źródeł wiadomo, że problem uzależnienia od narkotyków jest znacznie poważniejszy i prawdopodobnie dotyczy wszystkich gmin powiatu pleszewskiego. Zjawisko narkomanii nie zostało szczegółowo zbadane przez żadną instytucję, co powoduje, że można oprzeć się tylko na nieoficjalnych danych.

O potrzebie podejmowania działań na rzecz przeciwdziałania narkomanii, a także o istnieniu tegoż problemu świadczą organizacje powstałe w celu jego zwalczania.

W Pleszewie od trzech lat działa Pleszewskie Stowarzyszenie Przeciwdziałania Narkomanii, które podejmuje działania zmierzające do ograniczania zjawiska uzależnienia od narkotyków oraz zajmuje się szeroko pojętą profilaktyką. W ramach swojej działalności realizuje program Ligi Podwórkowej, a w niej odbywają się rozgrywki piłki nożnej w szkołach podstawowych i gimnazjalnych. Członkowie Stowarzyszenia działają aktywnie w ruchu „Czystych Serc” działającym w Zespole Szkół Technicznych w Pleszewie i w Zespole Szkół Publicznych w Kowalewie.

We współpracy z samorządem powiatowym Stowarzyszenie corocznie od 2002 r. organizuje imprezę pod nazwą „Wielkopolskie Dni Stop- Uzależnieniom”, której celem jest propagowanie zdrowego stylu życia wśród młodzieży, wychowanie w trzeźwości z dala od narkotyków i innych nałogów. Biorą w niej udział przedstawiciele wszystkich szkół, władz lokalnych, harcerze i policja.

Ponadto przy Środowiskowym Domu Samopomocy w Pleszewie, przy ulicy K. Wielkiego 7. uruchomiony został Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych od narkotyków. W ramach działalności punktu prowadzona jest terapia i poradnictwo dla osób uzależnionych, które prowadzi wykwalifikowany specjalista. Stowarzyszenie czyni starania o pozyskanie środków finansowych na zorganizowanie specjalistycznych szkoleń dla pedagogów szkolnych.

Na terenie powiatu pleszewskiego pomoc osobom mającym problem narkotykowy udziela Ośrodek Resocjalizacyjny „MONAR” w Nowolipsku, który prowadzi całodobową opiekę stacjonarną. Ośrodek, w ramach statutowej działalności zajmuje się rehabilitacją i readaptacją osób uzależnionych od środków odurzających i alkoholu. Głównym celem jest pomoc ludziom, którzy z różnych powodów życiowych, zdrowotnych i innych znaleźli się na marginesie lokalnej społeczności.

6. Bezdomność

Zjawisko bezdomności jest kolejnym problemem społecznym odnotowanym na terenie naszego powiatu. Osoby bezdomne mogą uzyskać pomoc w Schronisku dla bezdomnych, które działa od 1996 roku, przy ulicy Piaski 41 w Pleszewie. Schronisko prowadzone jest przez Towarzystwo im. św. Brata Alberta i posiada 35 miejsc dla bezdomnych mężczyzn pozbawionych pracy, z problemem alkoholowym. W przypadku zgłoszenia się do gminy bezdomnych kobiet, Ośrodek Pomocy Społecznej udziela im pomocy w formie umieszczenia w ośrodkach interwencji kryzysowej, bądź w schroniskach dla kobiet na terenie województwa wielkopolskiego.

Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezdomności – stan na 30.06.2005r.

Lp.	Gmina	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach	w tym liczba osób w rodzinach na wsi
1.	Chocz	2	2	2
2.	Czermin	1	1	1
3.	Dobrzyca	2	3	3
4.	Gizałki	1	1	1
5.	Gołuchów	-	-	-
6.	Pleszew	9	9	9
Razem :		15	16	16

Z powyższej tabeli wynika, że liczebność bezdomnych obywateli na terenie naszego powiatu nie jest zbyt duża, mimo to zjawisko bezdomności jest istotnym problemem wymagającym podjęcia odpowiednich działań.

7. Starość i długotrwała ciężka choroba

Osoby starsze mają niezbywalne prawo do uczestniczenia w życiu społecznym na równi z innymi. Takie prawo mają zapewnić im władze samorządowe. Ważne jest, aby poczynić wszelkie starania zapewnienia opieki osobom, które jej najbardziej potrzebują w ich środowisku zamieszkania.

Na terenie powiatu pleszewskiego 448 osób korzystających ze wsparcia Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej, to osoby starsze. Mówiąc o nich mamy na myśli osoby w wieku poprodukcyjnym. W tej grupie oprócz problemów dotyczących sprawności fizycznej mamy również do czynienia ze zmianami psychicznymi wpływającymi na zdolność funkcjonowania w środowisku. Sytuacja ludzi starszych w okresie szybkich zmian gospodarczych jest złożona i uwarunkowana takimi czynnikami jak: pogorszenie stanu zdrowia, opieka zdrowotna, zanik tradycji międzypokoleniowych, przemiany kulturowe, niekorzystne warunki życia i pogorszenie sytuacji materialnej. Towarzyszy temu brak aktywności społecznej, izolacja, osamotnienie, nieporadność życiowa. Występuje stopniowe obniżenie procesów poznawczych, sztywność schematów myślowych, mniejsza zdolność przystosowawcza do nowych sytuacji, osłabienie pamięci. W sferze uczuć pojawia się osłabienie zainteresowania innymi osobami, niestabilność emocjonalna, zmienność nastrojów, skłonność do depresji, domaganie się pomocy.

Czynnikiem znacząco wpływającym na jakość życia osób starszych jest podejmowanie wszelkich działań mających na celu ich aktywizację. Niezbędne jest tworzenie klubów seniora dla tych osób, grup wsparcia dla osób przechodzących na emeryturę, które nie potrafią odnaleźć się jako osoby bierne zawodowo. Formą pomocy dla osób nie posiadających bliskiej rodziny, bądź niemożność sprawowania opieki ze względu na stan zdrowia jest możliwość umieszczenia w Domu Pomocy Społecznej oraz korzystanie z pobytu w Dziennym Domu Pomocy Społecznej przy ulicy B. Krzywoustego 3, pełniącego rolę klubu seniora.

Od marca 2005r. Dom działa jako samodzielna jednostka organizacyjna dla osób starszych i samotnych. Zapewnia całodzienny pobyt, podstawowe świadczenia opiekuńcze, rekreacyjno- kulturalne, a także zapewnia posiłek (obiad) osobom starszym i samotnym z terenu miasta i gminy Pleszew. Osobom, które ze względu na wiek, stan zdrowia i trudną sytuację życiową kwalifikują się do skorzystania z tej formy pomocy. W ramach działalności organizowane są wycieczki, spotkania imieninowe, integracyjne. Ponadto osoby mają możliwość skorzystania z czasopism, telewizji, a także, co najważniejsze, przebywają w środowisku osób z podobnymi problemami i nie czują się osamotnieni. Dom działa od poniedziałku do piątku w godzinach od 7.00 do 16.00. W Dziennym Domu Pomocy społecznej działa rada domu, która reprezentuje interesy osób, korzystających ze świadczeń. Poprzez swoją działalność zapewnia pośrednictwo i pomoc w rozwiązywaniu problemów życia codziennego, osobom starszym.

Przy Dziennym Domu Pomocy Społecznej działa chór „Lira”, który raz w tygodniu spotyka się na próbach, przygotowując się do konkursów i występów. W ramach działalności organizowane są imprezy:

- Dzień Seniora,
- Dzień Babci,
- Dzień Dziadka,
- Boże Narodzenie,
- Andrzejkę,
- Wielkanoc,
- imprezy okolicznościowe.

Dom ściśle współpracuje z Urzędem Miasta i Gminy Pleszew, który przekazuje środki finansowe na bieżącą działalność, z Miejsko- Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej (wcześniej organ prowadzący placówkę), Środowiskowym Domem Samopomocy w Pleszewie, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie, a przede wszystkim z Polskim Związkiem Emerytów, Rencistów i Inwalidów- Zarząd Rejonowy w Pleszewie, który bardzo prężnie działa na terenie naszego powiatu.

Organizacja ta zajmuje się głównie zagospodarowaniem wolnego czasu ludziom starszym, organizowaniem zajęć kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych oraz nawiązywaniem nowych znajomości i kontaktów towarzyskich. W ramach związku w każdej gminie na terenie powiatu pleszewskiego działają Kluby Seniorów, które skupiają osoby starsze i samotne z danego terenu. Związek corocznie organizuje wczasy w mieście, w których uczestniczy blisko 100 osób starszych, wyjazdy do operetki, teatru, wycieczki turystyczno- krajoznawcze. Ponadto w każdy czwartek w restauracji Kasyno w Pleszewie odbywają się „Śpiewające czwartki”. Wśród znaczących imprez wymienić można obchody Światowego Dnia Inwalidy oraz Dzień Seniora. W lokalnej prasie co tydzień ukazują się artykuły, z których osoby starsze i niepełnosprawne mogą dowiedzieć się o zmieniających się nieustannie przepisach prawnych, ulgach i uprawnieniach, a także o bieżących problemach ludzi złotego wieku.

Liczba osób starszych korzystających z pomocy społecznej – stan na 30.06.2005r.

Lp.	Gmina	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach ogółem	w tym liczba osób w rodzinach na wsi
1.	Chocz	93	215	215
2.	Czermin	7	9	9
3.	Gizałki	-	-	-
4.	Gołuchów	22	28	28
5.	Dobrzyca	25	27	27
6.	Pleszew	98	169	82
Razem :		245	448	361

Specjalistyczne usługi opiekuńcze według stanu na dzień 30.06.2005r.

Lp.	Gmina	liczba rodzin ogółem	liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia m	w tym liczba osób w rodzinach
1.	Chocz	5	5	7
2.	Czermin	1	1	1
3.	Dobrzyca	25	25	27
4.	Gizałki	4	4	5
5.	Gołuchów	6	6	14
6.	Miasto i Gmina Pleszew	9	9	18
Razem :		50	50	72

Na rzecz osób starszych i samotnych Ośrodki Pomocy Społecznej w każdej gminie świadczą usługi opiekuńcze, które wykonywane są w domu podopiecznego. Z tabeli wynika, że w I półroczu 2005r. wyżej wymienioną formą pomocy objętych było 50 osób starszych.

Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną i pielęgnacyjną oraz w miarę możliwości zapewnienie kontaktu z otoczeniem. Pomoc realizowana jest poprzez etatowe opiekunki domowe lub pomoc sąsiedzką.

Powiatowa strategia w obrębie pomocy ludziom starszym skierowana jest na podtrzymanie ich sprawności ruchowej i intelektualnej umożliwiającej zaspokojenie podstawowych potrzeb, a także ich aktywności społecznej oraz łagodzenie trudności związanych z wiekiem.

8. Zjawisko przemocy w rodzinie

W Polsce nadal niejasna pozostaje ilościowa skala tego problemu. Podawane liczby i statystyki, to prawdopodobnie czubek góry lodowej. Przemoc w stosunku do dziecka i kobiety dotyczy wszystkich środowisk, nie tylko tzw. marginesu społecznego.

Szacuje się, że w Polsce w rodzinach z problemem alkoholowym żyje około 3–4 mln. osób. Na podstawie badań przeprowadzonych przez Instytut Psychologii Zdrowia PTP należy stwierdzić, że blisko 80% żon i partnerek alkoholików doznaje przemocy ze strony męża lub partnera. Inne badania przeprowadzone przez IPZ PTP pokazują, że około 60% pacjentów leczenia odwykowego przyznaje, iż ma poważne problemy związane ze stosowaniem przemocy wobec najbliższych. Co czwarty ankietowany przyznaje się do stosowania przemocy fizycznej wobec swoich dzieci w okresie rozwijania się uzależnienia, a nieco ponad 5% – do stosowania przemocy po zakończeniu leczenia odwykowego.

Z danych Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” wynika, że w 2004 roku prawie 40% zgłaszanych przypadków przemocy domowej związanych było z nadużywaniem przez sprawcę alkoholu.

Niemal w co piątej polskiej rodzinie dochodzi do konfliktów z powodu nadużywania alkoholu (CBOS 2002). Komenda Główna Policji podaje, że w 2004 roku nastąpił niewielki wzrost liczby interwencji policji w sprawach przemocy w rodzinie. Policjanci przeprowadzili ponad 92 tys. interwencji z wykorzystaniem procedury i dokumentacji „Niebieskie Karty” – o 8 tys. więcej niż w poprzednim roku. Statystyki wykazują również wzrost liczby ofiar przemocy i sprawców (odpowiednio: ponad 150 tys. i prawie 92 tys.) w szczególności tych sprawców, którzy w chwili popełnienia czynu byli w stanie nietrzeźwości. Dane te należy interpretować jako zwiększenie aktywności policjantów (z patroli interwencyjnych i dzielnicowych) w działaniach na rzecz ochrony ofiar przed przemocą. Mimo że w ograniczanie zagrożeń życia rodzinnego wywołanych alkoholem angażują się gminy, tworząc i finansując już istniejące specjalistyczne placówki dla ofiar przemocy, realizując programy terapeutyczne dla ofiar oraz interwencyjno-korekcyjne dla sprawców, należy wzmocnić w środowiskach lokalnych działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Według roboczej definicji, przyjmowanej przez polskich specjalistów, przemoc domowa to:

- działanie lub zaniechanie dokonywane w ramach rodziny przez jednego z jej członków przeciwko pozostałym,
- z wykorzystaniem istniejącej lub stworzonej przez okoliczności przewagi sił lub władzy,
- godzące w ich prawa lub dobra osobiste, a w szczególności w ich życie lub zdrowie (fizyczne czy psychiczne),
- powodujące u nich szkody lub cierpienie.

Przemoc domowa nie jest zjawiskiem nowym, lecz od pewnego czasu przestała być prywatną sprawą rodziny i stała się przedmiotem zainteresowania i badań praktyków.

Zjawisko przemocy wobec kobiet obecne jest w rodzinach niezależnie od kultury, statusu społecznego, wykształcenia.

Wieloletnie badania prowadzone nad zjawiskiem przemocy wskazują, że jest to nie tylko agresja fizyczna, ale każdy zamach na swobodę jednostki. Przemoc to takie zachowania jednostki, lub grupy, w wyniku których inne osoby ponoszą uszczerbek na ciele lub w zakresie funkcji psychicznych.

W rodzinach patologicznych częściej mamy do czynienia z tzw. przemocą gorącą, przepełnioną wybuchami agresji, wściekłością i brutalnością. W środowiskach o wysokim statusie społecznym częściej można spotkać tzw. przemoc chłodną, bardziej wyrafinowaną nie pozostawiającą widocznych śladów, dokonywaną w „białych rękawiczkach”.

Szczególnie okrutne jest zjawisko przemocy wobec dzieci. Jest ono zależne od systemów wartości, kierunków wychowawczych, grup społecznych a nawet systemów politycznych. „Przemoc, krzywdzenie, maltretowanie, nadużycie” – to pojęcia, które stosowane są zamiennie i nie zawsze ściśle używane.

Przemoc kojarzy się dziś powszechnie również ze szkołą i rodziną. W szkole dziecko bywa traktowane jeszcze jako podmiot wymagający urabiania według uznanego wzoru, w rodzinie zaś jako własność rodziców.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie dokonało analizy występowania zjawiska dotyczącego przemocy w rodzinie w latach 2004 - 2005.

Diagnozy dokonaliśmy na podstawie danych otrzymanych z Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej, pełnomocników Gminnych Komisji d.s Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Powiatowej Komendy Policji, Prokuratury Rejonowej w Pleszewie, Sądu Rejonowego w Pleszewie oraz Poradni Odwykowej w Pleszewie.

W roku 2005 w powiecie pleszewskim liczącym około 63 000 mieszkańców ilość ofiar przemocy wynosi 366 osób.

Instytucje mające bezpośredni kontakt z osobami poszkodowanymi są zgodne co do faktu, że dane posiadane nie odzwierciedlają rzeczywistego stanu gdyż bardzo duży odsetek osób będących ofiarami jakiegokolwiek przemocy nie informuje nikogo o zaistniałym stanie rzeczy.

Przyczyny, dla których ofiary przemocy ukrywają swoją krzywdę mają zróżnicowane podłoże. Wśród najczęściej ujawnianych źródeł takich zachowań wymienić należy:

- ❖ niewystarczająca informacja o działalności ośrodków i instytucji wspierających osoby dotknięte przemocą,
- ❖ brak wiary i zaufania wyrażane przez ofiary przemocy do możliwości uzyskania skutecznej pomocy w rozwiązywaniu ich dramatycznej sytuacji życiowej,
- ❖ zjawisko zastraszenia (swoisty terror) stosowane przez sprawców przemocy wobec swych ofiar grożące dalszymi dotkliwymi konsekwencjami w przypadku ujawnienia doznanej przemocy,
- ❖ niekiedy także obawa przed negatywną reakcją niektórych środowisk wobec osób ujawniających „wstydlive strony” życia rodzinnego.

Rozdział III

Strategia i kierunki działań wybranych problemów społecznych na lata 2006-2015

1. Pomoc osobom i rodzinom ubogim.

Strategiczne kierunki działań

Celem Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie oraz organizacji pozarządowych jest podejmowanie działań zmierzających do podniesienia standardów życia osób i rodzin żyjących w ubóstwie.

Cele operacyjne

1. Wdrażanie nowych form, programów i metod pracy socjalnej, w tym kontraktów i projektów socjalnych na rzecz osób i rodzin dotkniętych ubóstwem w celu niwelowania biernych i pasywnych postaw.
2. Budowanie sieci współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rozwiązywania problemów ubóstwa.
(Stowarzyszenia, Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Wielkopolski Bank Żywności, Urząd Miasta i Gminy w Pleszewie, Jadłodajnia Zgromadzenia Sióstr Służebniczek).
3. Przeciwdziałanie uzależnieniu świadczeniobiorców od instytucji pomocy społecznej.
4. Rozwiązywanie problemu ubóstwa systemowo, czyli z uwzględnieniem pomocy dla rodziny.

Podmioty realizacji:

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie.
3. Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej.
4. Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pleszewie.
5. Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe.
6. Wielkopolski Bank Żywności,
7. Urząd Miasta i Gminy w Pleszewie,
8. Jadłodajnia Zgromadzenia Sióstr Służebniczek w Pleszewie.

2. Pomoc na rzecz rodzin i środowisk dotkniętych bezrobociem

Strategiczne kierunki działań

Celem planowanych przez Ośrodki Pomocy Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie działań jest wspieranie bezrobotnych w poszukiwaniu pracy oraz przeciwdziałanie i eliminowanie negatywnych skutków psychospołecznych bezrobocia.

Cele operacyjne

1. Wdrażanie nowych form, programów i metod pracy socjalnej, w tym kontraktów i projektów socjalnych na rzecz osób i rodzin dotkniętych bezrobociem w celu niwelowania biernych i pasywnych postaw.
2. Budowanie sieci współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rozwiązywania problemów bezrobocia (Powiatowy Urząd Pracy, Klub Pracy, Stowarzyszenia, Ośrodki Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie).
3. Przeciwdziałanie uzależnieniu świadczeniobiorców od instytucji pomocy społecznej.
4. Rozwiązywanie problemu bezrobocia systemowo, czyli z uwzględnieniem pomocy dla rodziny bezrobotnego.
5. Zróżnicowanie form pomocy adresowanych do bezrobotnego, zgodnie z zasadą indywidualizacji procesu pomagania.
6. Monitoring zjawiska bezrobocia we wszystkich gminach powiatu pleszewskiego.
7. Praca socjalna z osobami długotrwale bezrobotnymi i ich rodzinami w celu zachęcenia do systematycznego poszukiwania zatrudnienia.
8. Tworzenie na terenach gmin sprzyjającego klimatu dla potencjalnych inwestorów mogących stworzyć nowe miejsca pracy.
9. Monitoring ofert programowych mających na celu rozwiązywanie problemu bezrobocia.
10. Działalność informacyjna mająca na celu informowanie osób bezrobotnych o ich możliwościach, obowiązkach i uprawnieniach.

Podmioty realizacji:

- 1.Powiatowy Urząd Pracy w Pleszewie.**
- 2.Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie.**
- 3.Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej.**
- 4.Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społeczne w Pleszewie.**

3. Kierunki działań lokalnego systemu wsparcia dla dzieci i rodzin

1.Strategiczne kierunki działań

Dzieci, które zostały umieszczone w placówce opiekuńczo- wychowawczej lub w rodzinie zastępczej, wymagają specjalnej opieki i pracy ze strony swoich opiekunów. Szczególny nacisk musi być położony na kształtowanie odpowiednich warunków rozwoju i dorastania dziecka oraz na zapewnienie najlepszych warunków do powrotu do domu rodzinnego. Praca z rodzinami ma służyć wzmocnieniu i poszerzaniu ich kompetencji oraz lepszemu wychowaniu umieszczonych tam dzieci.

Wychowanie w placówce opieki całodobowej powinno być ograniczone do wymiarów absolutnie niezbędnych. Silny nacisk powinien zostać położony na pozyskiwanie i tworzenie profesjonalnych, przeszkolonych rodzin zastępczych oraz organizowania rodzinnych domów dziecka.

Chodzi o stworzenie sytuacji, w której umieszczenie dziecka pochodzącego z rodziny niewydolnej wychowawczo w placówce opiekuńczo-wychowawczej będzie rzadkością. Alternatywą dla opieki instytucjonalnej ma być profesjonalnie rozwinięta opieka zastępcza. W takim przypadku będzie możliwe indywidualne podejście do dziecka, stworzenie optymalnych warunków rozwoju i pracy z jego rodziną.

2.Cele operacyjne

A/ Wsparcie dzieci i rodzin w środowisku lokalnym poprzez tworzenie świetlic środowiskowych w gminach:

- dalsze funkcjonowanie Powiatowej Świetlicy dla Młodzieży Dojeżdżającej w Pleszewie
- wznowienie w przyszłości działalności świetlic środowiskowych na terenie powiatu. Działalność placówek wsparcia dziennego skupiałaby się głównie na:
  - wyrównywaniu braków edukacyjnych,
  - pomocy w odrabianiu lekcji,
  - rozwijaniu zdolności i zainteresowań dzieci uzdolnionych,
  - pożytecznym zagospodarowaniu czasu wolnego po lekcjach i w czasie wakacji,
  - opiece nad dziećmi z rodzin ubogich i patologicznych,
  - profilaktyce i zapobieganiu uzależnieniom,
  - nauce samodzielności i rozwijanie indywidualnych potrzeb dzieci,
  - pracy socjalnej z rodziną dziecka uczęszczającego na zajęcia w świetlicy,
  - nauce umiejętności współżycia w grupie rówieśniczej.

B/ Poradnictwo metodyczne w ramach pracy PCPR-u:

- pomoc rodzinom dotkniętym problemem alkoholowych i ich dzieciom,
- pomoc rodzinom dotkniętym niepełnosprawnością,
- pomoc rodzinom dotkniętym bezrobociem,

- pomoc rodzinom niewydolnym wychowawczo w sprawach opiekuńczych,
- wsparcie rodzin w rozwiązywaniu problemów opiekuńczo-wychowawczych,
- uzyskanie informacji o dostępnych formach wsparcia,
- wzrost świadomości rodziców o roli ich dziecka w rodzinie,
- zmniejszenie ilości uzależnień.

C/ Wdrażanie nowych programów profilaktycznych (szkolenia kadry na odpowiednich kursach)

- zapobieganie uzależnieniom , agresji i przemocy,
- szkolenia kadry, które pozwolą na bardziej kompleksową i profesjonalną pomoc w rozwiązywaniu problemów rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi,
- zmniejszenie zjawiska przemocy w rodzinie,
- możliwość przeprowadzania akcji mających na celu profilaktykę antyuzależnieniową,
- rozwój pracy zespołowej, czego efektem będzie wszechstronna, skuteczna pomoc w odbudowywaniu ról, takich jak więzi rodzinne, poczucie bezpieczeństwa, optymizm i wiara, że istnieje wiele realnych możliwości pokonania kryzysu.

D/ Rozwijanie usług wspierających rodziny z dzieckiem niedostosowanym społecznie

- pomoc rodzinie w efektywnym spożytkowaniu form wsparcia zewnętrznego w celu wzmocnienia rodziny i pełnienia roli rodziców,
- wspieranie rodzin w pokonywaniu problemów związanych z wychowaniem dzieci oraz aktywizacja pozytywnych zachowań.

E/ Organizowanie wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin patologicznych i ubogich

- zorganizowanie czasu wolnego w okresie wakacji,
- podejmowanie działań mających na celu zminimalizowanie czynników stresogennych,
- zapewnienie opieki i nadzoru pedagogicznego podczas wakacji,
- aktywne, pożyteczne spędzenie wakacji,
- rozwój osobowości i zainteresowań,
- możliwość poznania nowych i atrakcyjnych miejsc.

F/ Tworzenie mieszkań chronionych

- stworzenie możliwości udzielenia wsparcia rodzinom i osobom znajdującym się w sytuacji kryzysowej,
- udzielenie osobom schronienia do czasu rozwiązania kryzysu.

G/ Zapewnienie opieki częściowej dzieciom pozbawionym opieki rodzicielskiej

1) Rodziny zastępcze: niespokrewnione, specjalistyczne i rodzinne pogotowia

- pozyskiwanie kandydatów i szkolenie ich w ramach programu Pride, rozpropagowanie idei opieki zastępczej w mediach poprzez: radio, lokalną prasę, ulotki, plakaty,
- profesjonalne przygotowanie merytoryczne kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej,
- wzrost poziomu świadomości społeczeństwa o formach rodzinnej opieki zastępczej,
- szkolenia dla spokrewnionych rodzin zastępczych,
- szkolenia i spotkania warsztatowe w celu rozwiązywania problemów pojawiających się w rodzinach,
- tworzenie korzystnego środowiska wychowawczego dla dzieci,
- zabezpieczenie prawidłowej opieki dzieciom pozbawionym z różnych przyczyn opieki rodziców biologicznych,
- zapewnienie rodzicom właściwej umiejętności i wiedzy na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny,
- wspieranie rodzin w wysiłkach zmierzających do zapewnienia optymalnych warunków rozwoju fizycznego, emocjonalnego, intelektualnego i społecznego dzieci,
- nawiązanie i zacieśnienie więzi emocjonalnej pomiędzy rodziną naturalną dziecka a dzieckiem pozostającym w rodzinie zastępczej,
- zachowanie tożsamości dziecka.

H/ Współuczestnictwo w procesie kierowania dzieci do placówek opiekuńczo - wychowawczych

- kierowanie dzieci do placówek opiekuńczo - wychowawczych zgodnie z postanowieniem Sądu Rejonowego,
- pomoc w tworzeniu optymalnych możliwości rozwojowych wychowanków nie odbiegających od warunków życia w środowisku rodzinnym,
- poszukiwanie dla dzieci umieszczonych w domu dziecka rodziny zastępczej,
- wprowadzenie nowych metod mających na celu indywidualną pracę z dzieckiem, wspieranie jego rozwoju, przygotowanie do samodzielnego życia,
- przygotowanie diagnozy stanu psychofizycznego i sytuacji życiowej dziecka,
- prowadzenie intensywnej pracy z dzieckiem i jego rodziną,
- podtrzymanie bliskich związków emocjonalnych
- zmniejszenie poczucia straty,
- wsparcie wychowanków opuszczających placówkę
- pomoc 18 – letnim wychowankom przy usamodzielnieniu się poprzez wspólne poszukiwanie mieszkania, pracy itp.
- terapia problemów emocjonalnych i adaptacja społeczna wychowanków,
- wspomaganie w procesie nabywania umiejętności życiowych i społecznych,
- praca z rodzicami dzieci umieszczonych w grupie interwencyjnej,
- odbudowanie więzi z rodzicami
- organizowanie placówek rodzinnych w celu stworzenia lepszych warunków rozwoju i wychowania dzieci pozbawionych opieki.

I/ Działania Zespołu Placówek Opiekuńczo- Wychowawczych w Pleszewie.

Kierunki działania na najbliższe lata:

- osiągnięcie do końca 2006 r. wymaganych standardów dotyczących sprawowania opieki i świadczenia usług na jak najwyższym poziomie dla dzieci umieszczonych w placówce,
- szkolenie i podnoszenie kwalifikacji kadry zatrudnionej w placówce,
- wdrażanie nowych form, metod pracy z dziećmi i młodzieżą,
- współpraca z instytucjami i organizacjami pozarządowymi.

Podmioty realizacji zadania.

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie.
2. Zespół Placówek Opiekuńczo - Wychowawczych w Pleszewie.
3. Rodzinny Dom Dziecka w Białobłotach.
4. Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pleszewie.
5. Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej.
6. Organizacje pozarządowe wspomagające rodziny z dysfunkcjami społecznymi:
  - Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci o Specjalnych Potrzebach Opiekuńczych „Dom” w Pleszewie,
  - Stowarzyszenie Pomocy Rodzinom Zagrożonym i Osobom Niepełnosprawnym oraz Współpracy z Zagranicą w Pleszewie,
  - Stowarzyszenie Pomocy Rodzinom Gminy Chocz,
  - Stowarzyszenie Pomocy Rodzinom Gminy Gizątki,
  - Stowarzyszenie „Mieszkańcom Gminy Gołuchów”.
7. Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Pleszewie.
8. Sąd Rejonowy w Pleszewie.
9. Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna w Pleszewie.

4. Kierunki działań w zakresie wsparcia osób niepełnosprawnych

1. Strategiczne kierunki działań

1. Działania w celu diagnozowania środowiska osób niepełnosprawnych.
2. Stworzenie możliwości do pełnej rehabilitacji leczniczej, psychologicznej i społecznej osób niepełnosprawnych.
3. Wyrównywanie szans życiowych osób niepełnosprawnych.
4. Wykorzystanie lokalnego potencjału w procesie integracji osób niepełnosprawnych ze społeczeństwem.
5. Doskonalenie systemu pomocy osobom niepełnosprawnym.
6. Zintegrowanie działań samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych.

2. Cele operacyjne.

1. Utworzenie Zakładu Aktywizacji Zawodowej (ZAZ).

Z dokładnego rozeznania dotyczącego liczby osób niepełnosprawnych w powiecie pleszewskim wynika, iż konieczne jest uruchomienie Zakładu Aktywizacji Zawodowej, który będzie kontynuacją działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej, Ośrodka Wsparcia oraz Szkoły Specjalnej.

W naszym powiecie występuje brak płynności w przechodzeniu do kolejnych etapów rehabilitacji zawodowej. Zakład Aktywizacji Zawodowej zostanie utworzony w celu zatrudnienia osób niepełnosprawnych zaliczonych do znacznego stopnia niepełnosprawności, które nabyły określone umiejętności zawodowe, lecz w zakresie niewystarczającym, aby móc podjąć pracę w zakładzie pracy chronionej.

Rehabilitacja zawodowa w ZAZ-ie będzie szansą na godne samowystarczalne życie, a lata pracy na uzyskanie uprawnień rentowych.

2. Utworzenie Centrum Aktywności Ruchowej (CAR)

Kolejnym krokiem będzie utworzenie **Centrum Aktywności Ruchowej**. W Centrum funkcjonować będzie hipoterapia, dogoterapia, odbywać będą się zajęcia ogólnorozwojowe. Osoby niepełnosprawne będą miały bliski kontakt z naturą, co wpłynie pozytywnie na ich sprawność psychofizyczną. Hipoterapia jest jedną z form prowadzonej rehabilitacji. Hipoterapia to usprawnianie za pomocą jazdy konnej. Hipoterapia przewidziana jest dla dzieci z MPD, z zespołem Downa, autyzmem, urazami kręgosłupa. Metoda ta daje poczucie sukcesu, wpływa relaksująco na organizm, bawi, wzmacnia wolę, sprawia ogromną radość, mimo że połączona jest z ćwiczeniami usprawniającymi, które w „normalnych” warunkach pacjent wykonuje bez zaangażowania. Podczas jazdy konnej powraca pewność siebie, wzmacnia się pewność własnego „ja”.

3. Organizacja szkoleń

Organizując system pomocy osobom niepełnosprawnym istotne znaczenie przypisujemy zwiększeniu świadomości i wiedzy społeczeństwa z zakresu przyczyn powstawania niepełnosprawności i problemów osób niepełnosprawnych. Istotne jest bowiem uzyskanie społecznej akceptacji dla podejmowanych działań oraz aktywne w niej uczestnictwo. Podejmujemy działania, które realizowane będą systematycznie i wpłyną na zwiększenie świadomości nie tylko w zakresie przyczyn, ale także skutków niepełnosprawności oraz sposobów ich przezwyciężania.

W szkoleniach uczestniczyć będą pracownicy pomocy społecznej, rodzice, pracodawcy przedstawiciele organizacji pozarządowych, stowarzyszeń i inne instytucje z terenu powiatu pleszewskiego.

4. Likwidacja barier transportowych

Dopełnieniem kompleksowego systemu wsparcia będzie wymiana zużytego środka transportu odpowiednio przystosowanego do potrzeb osób niepełnosprawnych. Celem naszym jest stworzenie osobom niepełnosprawnym warunków do swobodnego przemieszczania się na terenie całego powiatu pleszewskiego.

Zakup nowego środka transportu pozwoli na bezproblemowe dotarcie na zajęcia terapeutyczne, rehabilitacyjne, edukacyjne czy też do zakładu pracy. Efekty naszych zamierzeń w obszarze likwidacji barier transportowych pozwolą na długoterminowe rozwiązanie problemu transportu osób niepełnosprawnych i przyczynią się do zwiększenia aktywności tych osób w środowisku lokalnym.

Planuje się zakup nowego środka transportu przez jednostki samorządu terytorialnego oraz stowarzyszenia prowadzące działalność z zakresu rehabilitacji zawodowej lub społecznej.

5. Wyposażenie nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych odpowiednio do ich potrzeb i możliwości

Chcąc zwiększyć aktywność zawodową osób niepełnosprawnych należy stworzyć im odpowiednie warunki do zatrudnienia i usamodzielnienia zawodowego. Sytuacja w naszym powiecie wymaga podjęcia takich działań, które zwiększą dostępność osób niepełnosprawnych do pracy zarobkowej na otwartym rynku pracy i w zakładach pracy chronionej.

Osoba niepełnosprawna podejmie pracę, która dostarczy jej środków utrzymania, a jednocześnie pozwoli na sprawdzenie swoich możliwości. Odpowiednio przygotowane stanowisko pracy jest ważnym elementem całego procesu rehabilitacji zawodowej. Praca zawodowa podnosi wiarę w siebie i tym samym przyczynia się do zwiększenia aktywności osób niepełnosprawnych nie tylko w życiu zawodowym, ale także we wszelkich płaszczyznach życia społecznego.

Podjęte zostaną działania w celu wyposażenia nowych stanowisk pracy nie tylko w zakładach pracy chronionej funkcjonujących na terenie naszego powiatu, ale również na otwartym rynku pracy.

6. Likwidacja barier w zakładach opieki zdrowotnej i placówkach edukacyjnych w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszania się i komunikowania.

Znaczną grupę świadczeniobiorców naszego powiatu stanowią osoby niepełnosprawne z różnymi dysfunkcjami. Chcąc ułatwić im kontakt z różnymi instytucjami należy zlikwidować bariery architektoniczne, które aktualnie uniemożliwiają swobodne poruszanie się.

Brak wind, poręczy, zbyt wąskie drzwi, to stałe bolączki osób niepełnosprawnych, które nie zawsze znajdują zrozumienie wśród osób w pełni zdrowych.

W związku tym dostrzegamy potrzebę likwidacji barier w budynku Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej oraz w szkołach funkcjonujących na terenie naszego powiatu.

7. Doskonalenie systemu przepływu informacji dla osób niepełnosprawnych

Chcąc poprawić system przepływu informacji zamierzamy uruchomić Punkt Informacyjno- Konsultacyjny dla osób niepełnosprawnych, organizacji pozarządowych oraz pracodawców zatrudniających niepełnosprawnych pracowników. Działalność punktu przyczyni się do przełamania stereotypowego obrazu o osobach niepełnosprawnych oraz mentalnych barier, które często są skutkiem niewiedzy, lęku, a także braku doświadczeń w relacjach z osobami niepełnosprawnymi. Podjęcie tej inicjatywy okaże się wymierne jedynie przez podjęcie skutecznych i konsekwentnych działań zmierzających do pełnej integracji osób niepełnosprawnych i poprawy ich sytuacji w środowisku lokalnym.

W ramach działalności punktu udzielane będą porady, organizowane będą spotkania dyskusyjne, wydane zostaną ulotki, plakaty i materiały propagujące powstanie i zakres działalności punktu.

8. Realizacja zadań z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie w dalszych latach swojej działalności przewiduje realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej nałożonych przez ustawodawcę.

9. Uruchomienie Telefonicznego Centrum Informacji dla osób niepełnosprawnych i starszych (TCI)

Utworzenie TCI ma na celu:

- informowanie o uprawnieniach osób niepełnosprawnych i dostępnych formach pomocy,
- informowanie o procedurach załatwiania wszelkich formalności związanych z zakupem sprzętu ortopedycznego i rehabilitacyjnego,
- organizowanie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej.

10. Kontynuacja działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej

Kierunki działań:

- bieżąca działalność 3 Warsztatów Terapii Zajęciowej,
- przeprowadzenie prac remontowych i adaptacyjnych,
- doposażenie poszczególnych pracowni,
- szkolenie kadry i podnoszenie kwalifikacji przez terapeutów,
- wprowadzanie nowych metod pracy z uczestnikami.

11. Działalność Zespołu Szkół Specjalnych w Pleszewie

Kierunki działań:

- rozwijanie działalności Szkoły Specjalnej Przysposabiającej do Pracy dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym i znacznym,
- wykonanie podjazdów na korytarzu głównym,
- powiększenie bazy lokalowej szkoły,
- utworzenie Sali Doświadczeń Świata,
- utworzenie Sali do Zajęć Korygujących Wady Postawy,
- utworzenie Sali do prowadzenia zajęć rewalidacyjnych,
- przystosowanie nowego pomieszczenia na potrzeby biblioteki szkolnej ze stanowiskiem komputerowym.

Podmioty realizacji:

1. Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej.
2. Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pleszewie.
3. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie.
4. Ośrodek Wsparcia dla Osób Niepełnosprawnych Intellektualnie w Pleszewie.
5. Zespół Szkół Specjalnych w Pleszewie.
6. Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna w Pleszewie.
7. Powiatowy Urząd Pracy w Pleszewie.
8. Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Pleszewie.
9. Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych powiatu pleszewskiego.
10. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Pleszewie.
11. Zakłady Pracy Chronionej:
  - Poligraficzna Spółdzielnia Inwalidów „Zryw” w Pleszewie,
  - „Florentyna” Spółka Cywilna w Pleszewie.
  - „Delta” Spółka Jawna w Pleszewie.
12. Zakłady funkcjonujące na otwartym rynku pracy.
13. Domy Pomocy Społecznej z terenu powiatu pleszewskiego.

14. Warsztaty Terapii Zajęciowej na terenie powiatu pleszewskiego.
15. Szkoły publiczne działające na terenie powiatu.
16. Placówki i instytucje użyteczności publicznej.

5. Kierunki działań w zakresie likwidowania skutków alkoholizmu i narkomanii.

1. Strategiczne kierunki działań

1. Wypracowanie wspólnego modelu oddziaływania pracowników socjalnych, konsultantów i terapeutów odwykowych na rodziny dotknięte problemem narkomanii i alkoholowym.
2. Wypracowanie i doskonalenie form pracy z podopiecznym uzależnionym w celu mobilizacji go do podjęcia leczenia odwykowego.
3. Ochrona dzieci przed skutkami alkoholizmu i narkomanii rodziców.
4. Wypracowanie form współpracy z lokalnymi instytucjami i organizacjami pomagającymi osobom uzależnionym i ich rodzinom.

2. Cele operacyjne.

1. Prowadzenie zintegrowanego systemu profilaktyki rozwiązywania problemów uzależnienia od narkotyków i alkoholu.

a/ Stworzenie modelu współpracy pracownika socjalnego i konsultanta – psychologa – terapeuty

Motywacja uzależnionych i współuzależnionych podopiecznych do zmiany sytuacji życiowej jest niska, aby ją zwiększyć konieczne jest opracowanie modelu współpracy pracownik socjalny – konsultant – psycholog- terapeuta. Rolą pracownika socjalnego będzie rozpoznanie na podstawie faktów z życia podopiecznych problemu i zmotywowanie podopiecznego lub jego rodziny do podjęcia kontaktu z psychologiem lub terapeutą. Zatrudniony konsultant ds. uzależnień podejmie pracę z rodziną, która będzie zmierzać do przeprowadzenia interwencji w środowisku – skonfrontowanie z faktami z życia mówiącymi o jego uzależnieniu. Spodziewanym efektem tej pracy będzie podjęcie terapii przez osobę uzależnioną lub skierowanie jej na przymusowe leczenie.

b/ Grupa wsparcia dla kobiet współuzależnionych

Grupa wsparcia dla osób współuzależnionych prowadzona będzie przez psychologa-terapeutę zawiera elementy psychoedukacji mającej na celu zdobycie przez uczestników rzetelnej, podstawowej wiedzy na temat tego kim jest alkoholik i narkoman oraz dlaczego jest to człowiek chory, a także czym jest współuzależnienie i jakie są jego konsekwencje.

c/ Szkolenie dla pracowników socjalnych dotyczące sposobu postępowania z rodziną dotkniętą problemem narkomanii bądź alkoholizmu.

1. Zorganizowanie spotkań pracowników socjalnych z psychologiem, których celem będzie:
  - psychoedukacja,
  - wskazywanie na możliwości i formy postępowania z rodziną,

- informowanie o miejscach, organizacjach, instytucjach mogących oprócz pracowników GOPS nieść pomoc w rozwiązywaniu piętrzących się problemów,
  - kształtowanie umiejętności stawiania wymagań i ich egzekwowania.
2. Działania na rzecz zmiany zachowań i postaw osób dotkniętych uzależnieniem.
  3. Wdrażaniem form profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z narkomanią i alkoholizmem na terenie gmin ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.
  4. Opracowywanie i realizowanie gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnieniowych.
  5. Zwiększenie skuteczności i dostępności terapii w zakresie nowoczesnych strategii i metod rozwiązywania problemów.
  6. Udzielanie pomocy psychologicznej, pedagogicznej i prawnej rodzinom.
  7. Zaspokajanie potrzeb socjalnych dzieci z rodzin dotkniętych problemem poprzez opłacanie wyżywienia w szkole, wyposażanie w niezbędne artykuły szkolne i odzież, opłacanie udziału w wypoczynku zimowym i letnim.

Podmioty realizacji strategii w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii

1. Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej.
2. Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pleszewie.
3. Gminne Komisje ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
4. Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Pleszewie.
5. Poradnia Odwykowa w Pleszewie.
6. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie.
7. Komenda Powiatowa Policji Pleszewie.
8. Powiatowa Świetlica dla Młodzieży Dojeżdżającej w Pleszewie.
9. Pleszewskie Stowarzyszenie Przeciwdziałania Narkomanii.

6.Kierunki działań w zakresie niwelowania zjawiska przemocy

1. Strategiczne kierunki działań

1. Budowanie spójnej koalicji w systemie pomagania ofiarom przemocy.
2. Stworzenie systemu przeciwdziałania zjawiskom przemocy.
3. Praca z ofiarami przemocy w Ośrodku Interwencji Kryzysowej.
4. Zmiana zachowań i postaw wobec osób dotkniętych przemocą.
5. Rozwój profilaktyki przeciwdziałania przemocy w środowiskach szkolnych i rówieśniczych.

2. Cele operacyjne

1. Praca z osobami i rodzinami w ramach Ośrodka Interwencji Kryzysowej
  - motywowanie do podjęcia leczenia, terapii, do przyjęcia pomocy przez poszkodowanego,
  - opracowanie strategii pomocy dla danej rodziny,
  - poradnictwo i konsultacje dla osób potrzebujących,
  - grupa wsparcia dla ofiar przemocy.
2. Budowanie lokalnej koalicji w systemie przeciwdziałania zjawiskom przemocy, w skład której będą wchodziły instytucje zajmujące się problematyką.
3. Szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej.
4. Doradztwo metodyczne w zakresie przeciwdziałania przemocy.
5. Wspólne podejmowanie działań w celu zwiększenia świadomości realnego zagrożenia ze strony zjawiska przemocy i zmiany mentalności społecznej.

Podmioty realizacji strategii w zakresie przeciwdziałania zjawisku przemocy

1. Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej.
2. Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pleszewie.
3. Gminne Komisje ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
4. Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Pleszewie.
5. Poradnia Odwykowa w Pleszewie.
6. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie.
7. Komenda Powiatowa Policji w Pleszewie.
8. Sąd Rejonowy w Pleszewie.
9. Kuratorzy zawodowi przy Sądzie Rejonowym w Pleszewie.

10. Prokuratura Rejonowa w Pleszewie.
11. Zespół Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych w Pleszewie.
12. Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna w Pleszewie.

7. Kierunki działań w zakresie wsparcia osób starszych

1. Strategiczne kierunki działań

1. Zwiększenie aktywności życiowej ludzi starszych poprzez pomoc w łagodzeniu trudności wynikających z wieku i stworzenie możliwości uczestnictwa w życiu społecznym.
2. Poprawa oferty świadczonych usług.
3. Pozostawienie ludzi starszych jak najdłużej w środowisku zamieszkania.
4. Rozwijanie zintegrowanego systemu na rzecz wsparcia osób starszych.

2. Cele operacyjne

1. Osiągnięcie wymaganych standardów do końca 2006r. oraz utrzymanie poziomu świadczonych usług w Domach Pomocy Społecznej.
2. Rozwój pracy socjalnej w kierunku udzielania pomocy osobom starszym, czyli szeroko rozumiana praca socjalna na rzecz osób starszych poprzez:
  - diagnozowanie potrzeb ludzi starszych,
  - wzbogacanie warsztatu pracy pracowników socjalnych,
  - poradnictwo dotyczące prowadzenia gospodarstwa domowego,
  - pomoc w kontaktach z otoczeniem,
  - pomoc w życiu codziennym (udział wolontariuszy).
3. Budowanie sieci współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi.
4. Uruchomienie Telefonicznego Centrum Informacji dla osób niepełnosprawnych i starszych, którego celem będzie:
  - udzielanie porad z zakresu gerontologii, przysługujących uprawnień,
  - udzielanie porad prawnych,
  - informowanie o instytucjach działających na rzecz seniorów,
  - organizowanie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osoby starszej
5. Szkolenia i warsztaty dla osób sprawujących opiekę nad osobą starszą i długotrwale chorą w miejscu zamieszkania.

Kierunki działań Domu Pomocy Społecznej w Pleszewie:

- likwidacja barier architektonicznych w budynkach (dokończenie instalacji poręczy na korytarzach),
- zainstalowanie windy dostosowanej do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- instalacja systemu alarmowo – przeciwpożarowego (Plac Wolności),
- dostosowanie liczny mieszkańców do obowiązujących norm i powierzchni pokoi,
- urządzenie pomieszczeń do prania i suszenia bielizny przez mieszkańców,
- częściowa wymiana wyposażenia,
- urządzenie i dostosowanie dwóch łazienek z WC,
- adaptacja pomieszczenia mieszkalnego na łazienkę z WC.

Kierunki działań Domu Pomocy Społecznej w Fabianowie:

- przedzielenie wieloosobowych pokoi w budynku pałacu i pawilonu,
- adaptacja budynku wielofunkcyjnego na pokoje mieszkalne,
- adaptacja i remont pomieszczeń na łazienki i toalety,
- zakup i instalacja windy do budynku pałacu,
- zakup i instalacja windy do budynku wielofunkcyjnego,
- adaptacja pomieszczenia na kaplicę.

Kierunki działań Domu Pomocy Społecznej w Broniszewicach:

- zainstalowanie systemu przyzywowo – alarmowego,
- wyposażenie krytej ujeżdżalni dla koni.

Podmioty realizacji:

1.Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej.

2.Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pleszewie.

3. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Pleszewie.

4. Dzienny Dom Pomocy Społecznej w Pleszewie.

5. Organizacje pozarządowe i stowarzyszenia:

- Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów – Zarząd Rejonowy w Pleszewie,
- Polski Związek Kombatantów w Pleszewie
- Polski Związek Niewidomych- Zarząd Koła w Pleszewie
- Kluby Seniora

Zakończenie

Celem pomocy społecznej jest zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Pomoc społeczna powinna w miarę możliwości dążyć do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Najważniejszą rolą pomocy społecznej jest także zapobieganie powstawaniu trudnych sytuacji życiowych osób i rodzin. Rodzaj, forma i rozmiar świadczenia powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy. Świadczenia pomocy społecznej powinny służyć umacnianiu rodziny i wspieraniu jej na drodze wychodzenia z trudnej sytuacji życiowej. Potrzeby osoby i rodziny korzystającej z pomocy powinny zostać uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i możliwościom pomocy społecznej.

Należy wziąć również pod uwagę, że wejście Polski do Unii Europejskiej postawiło przed systemem pomocy społecznej nowe zadania, wyznaczyło priorytety i wymagania dostosowania naszego kraju do standardów pomocy społecznej obowiązujących w krajach Unii.

Zmiany zainicjowane w zakresie rozwiązywania zagrożeń i problemów społecznych wiążą się z ogromną odpowiedzialnością i stanowią nowe wyzwanie dla samorządu powiatowego, ale jednocześnie stwarzają szansę na samodzielność i bezpośredni wpływ na ich rozwiązanie w zależności od potrzeb społeczności lokalnej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Pleszewskiego to dokument, którego misją jest zintegrowane działanie systemu pomocy społecznej na rzecz mieszkańców powiatu uwzględniający potencjał wszystkich lokalnych partnerów.

Dokument wyznacza równoważne cele operacyjne wraz z obszarami, których rozwój ważny jest dla skutecznej pracy socjalnej na najbliższe lata. Podkreślają one, niedocenioną do tej pory, konieczność identyfikacji i obserwacji dynamiki zmian społecznych, wskazują przedsięwzięcia profilaktyczne i wspierające proces osiągnięcia samodzielności osób i rodzin.

Strategia jest efektem pracy osób reprezentujących różne środowiska i instytucje zaangażowane w rozwiązywanie problemów społecznych. Trzeba jednak pamiętać, że realizacja zapisów zawartych w strategii możliwa będzie przy zaangażowaniu wszystkich współtworzących pomoc społeczną w regionie.